

Vad påverkar redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar ?

- En studie om tillämpningen av IFRS 3

Handledare:
Torbjörn Tagesson

Författare:
Daniel Jones
Fredrik Neroth
Robert Wahlquist

Förord

Det har blivit många tidiga morgnar och sena kvällar i skolan för att få allt klart i tid. Vi är dock överens om att vi har lärt oss mycket. Inte bara inom området utan även om varandra då det vid vissa tillfällen har varit påfrestande att i princip umgås dygnets alla vakna timmar.

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Torbjörn Tagesson för konstruktiv och positiv feedback vid våra handledningsmöten och uppmuntran vid mörka stunder. Vi vill också tacka Sven-Olof Collin och Pierre Carbonnier för hjälp med statistiken, samt Pernilla Broberg för bra tips och idéer.

Till sist vill vi tacka våra vänner, och framförallt flickvänner, som har stått ut med allt prat om IFRS i närmare tio veckors tid.

Daniel Jones

Fredrik Neroth

Robert Wahlquist

ABSTRACT

The first of January 2005 all companies listed on a stock exchange within the European Union had to implement International Financial Accounting Standards (IFRS) in their annual report. But is this regulation for the good or worse and does the benefits outweigh the cost? The goal with the regulation is to make it easier for investors, shareholders and other stakeholders to make financial decisions, compare domestic as well as international companies at the same condition. One of the differences with the introduction of the new regulation is IFRS 3 that handles business combination and how goodwill and intangible assets from the acquired company should be accounted for. The objectives of our dissertation is to identify those listed companies that have made one or more acquisition between the years 2005 to 2006 and measure their level of disclosure concerning goodwill and intangible assets through the acquisition. We concluded through the results that positive accounting theory and system orientated theory didn't explain all the verities in the companies' disclosures. Rather that more studies have to be undertaken before the complexity in disclosure can be fully explained.

Keywords: IFRS, goodwill and intangible assets, disclosure, business combinations, positive accounting theory, system-orientated theory

SAMMANFATTNING

Från och med första januari 2005 ska alla noterade bolag inom EU tillämpa redovisningsstandarderna IFRS i koncernredovisningen, vilket ska göra det lättare att jämföra företag med varandra inom landet men även internationellt. Tanken är att information om företagen ska bli mer tillgänglig för intressenter eftersom alla företag redovisar på samma sätt. Ett bra exempel på det här är att investerare behöver enbart koncentrera sig på att kunna ett regelverk och på så sätt minska sina kostnader.

En av de största förändringarna i IFRS gäller hanteringen av goodwill och immateriella tillgångar vid företagsförvärv. Tidigare kunde företagen göra planenliga avskrivningar på goodwill och de immateriella tillgångarna över nyttjandeperioden eller högst 20 år. Det här är inte längre tillåtet utan goodwill ska istället testas minst årligen för eventuell nedskrivning. De immateriella tillgångarna ska identifieras så långt det är möjligt och sedan skrivas av över den bestämda nyttjandeperioden.

En problemdiskussion växte fram angående företagen och hur de redovisar goodwill och immateriella tillgångar. Grundat på det här fick vi fram ett syfte med uppsatsen. Syftet är att undersöka, identifiera och mäta vilka faktorer som påverkar svenska börsbolags tolkning och tillämpning av IFRS redovisningsregler, gällande goodwill och immateriella tillgångar.

Genom att tillämpa positiv redovisningsteori, som beskriver hur personer gör val som maximerar sina egna intressen, och de systemorienterade teorierna, som beskriver hur företagen påverkas av sin omgivning samt strävar efter legitimitet, kom vi fram till ett antal hypoteser. Dessa testas sedan statistiskt via information som har samlats in genom företagens årsredovisningar från år 2005.

Testerna visar inte på några direkta starka signifikanta samband mellan företagen och hur de redovisar goodwill och immateriella tillgångar. Dock uppstod några svagt signifikanta samband, bland annat identifikationer på lönsamhet och storlek vilket påverkar redovisningen negativt. Ett par generella slutsatser är att det inte verkar uppstått någon gemensam redovisningssed, vilken möjligen kan uppstå efter ett par år av användning av IFRS.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	6
1.1 BAKGRUND	6
1.2 PROBLEMDISKUSSION	7
1.3 PROBLEMFÖRMULERING	9
1.4 SYFTE	9
1.6 KAPITELSAMMANFATTNING	10
2 METOD	12
2.1 VETENSKAPLIG UTGÅNGSPUNKT	12
2.2 VAL AV TEORETISK REFERENSRAM	13
2.3 KAPITELSAMMANFATTNING	15
3 TEORI	16
3.1 RELEVANTA IFRS-REGLER	16
3.1.1 IFRS 3, <i>Business Combinations</i>	16
3.1.2 IAS 36, <i>Impairment of Assets</i>	17
3.1.3 IAS 38, <i>Intangible Assets</i>	18
3.2 POSITIV REDOVISNINGSTEORI	19
3.3 INSTITUTIONELL SOCIAL TEORI	22
3.4 LEGITIMITETS TEORI	24
3.5 INTRESSENTTEORI	26
3.6 KAPITELSAMMANFATTNING	28
4 EMPIRISK METOD	29
4.1 INLEDNING	29
4.2 DATAINSAMLINGSMETOD	29
4.2.1 <i>Motivation till vald metod</i>	30
4.3 BEROENDE VARIABLER	31
4.4 VALIDITET OCH RELIABILITET	33
4.6 BORTFALLSANALYS	37
4.7 KAPITELSAMMANFATTNING	38
5 EMPIRISK ANALYS	39
5.1 INLEDNING	39
5.1.2 <i>Företagsförvärv 2005</i>	40
5.2 HYPOTESPRÖVNING (BIVARIAT ANALYS)	42
5.2.1 <i>Analyssammanställning</i>	58
5.2.2 <i>Hypotessammanställning</i>	59
5.3 MULTIPEL LINJÄR REGRESSION	60
5.4 KAPITELSAMMANFATTNING	63
6 SLUTSATS	64
6.1 ETT SAMMANDRAG AV UNDERSÖKNINGEN	64
6.2 UTVÄRDERING AV RESULTATET	65
6.3 FÖRSLAG PÅ FORTSATT FORSKNING	69
7 REFERENSLISTA	70

ORDLISTA

EU – Europeiska Unionen

GAAP – Generally Accepted Accounting Principles

IAS – International Accounting Standards

IASB – International Accounting Standard Board

IASC – International Accounting Standard committee

IFRS – International Financial Reporting Standards

IFRS 3 – Business Combinations, Regler vid företagsförvärv

PAT – Positiv redovisningsteori

SEC – Security and Exchange Commission

SOT – Systemorienterad teorier

ÅRL – Årsredovisningslagen

1 INLEDNING

I det här avsnittet presenteras ämnets bakgrund, problemdiskussion, problemformulering, syfte, avgränsningar samt disposition.

1.1 Bakgrund

Intresset för företagens redovisning har blivit allt mer uppmärksammat då intressenter ställer högre krav på jämförbarheten mellan internationella företag. Förespråkare för harmoniseringen av redovisningsstandarder anser att jämförbarheten mellan finansiella rapporter världen över krävs för globaliseringen av kapitalmarknaden. De menar att det finns många potentiella fördelar med reglering av internationella redovisningsstandarder. Fördelar i form av ökad transparens, jämförbarhet och kvalitet vid framställning av finansiella rapporter vilket leder till lägre kostnader, effektivare investerings beslut och lägre kostnad för kapital i företagen (Choi & Meek, 2005).

I ett försök att harmonisera regleringen av redovisning mellan företag i Europa har Europeiska Unionen (EU) bestämt att från och med den 1 januari 2005, tillämpa gemensamma redovisningsstandarder vid upprättande av koncernredovisning (Ernst & Young, 2004). De nya gemensamma reglerna går under namnet International Financial Reporting Standards (IFRS) och har utfärdats av det oberoende expertorganet International Accounting Standards Board (IASB). Genom internationella regleringar av redovisningsstandarder försöker de förbättra kvalitén och jämförbarheten av den finansiella rapporteringen mellan företag och dess gränser till omvärlden (International Accounting Standard Board, 2006a). Nobes (2006) menar att internationaliseringen av redovisningsstandarder har stor betydelse för investerare som alltmer investerar internationellt, då det är omöjligt att lära sig alla länders olika redovisningsstandarder. Det ökar även flexibiliteten och effektiviteten för redovisare och revisorer i multinationella företag.

Enligt EU:s IAS-förordning (numera betecknad IFRS) är alla europeiska företag som har aktier eller skuldebrev på en noterad marknad skyldiga att följa dessa nya regler. En av de väsentliga förändringarna i den internationella redovisningsstandarden är IFRS 3 (Business

Combination) som bland annat behandlar hantering av Goodwill och immateriella tillgångar. Goodwill uppstår då ett företagsförvärv sker till ett pris som är högre än det bokförda värdet. Företaget har då köpts för mer pengar än vad det anses vara värt i bokföringen och övervärdet bokas sedan upp i företagens balansräkning som en tillgång. Vid förvärv kan även så kallad negativ goodwill uppstå då de förvärvade tillgångarna är högre än det pris som är betalt och aktiveras alltid direkt mot resultaträkningen som en intäkt. Det är enligt lag (ÅRL 2 kap) inte godkänt att aktivera internt utarbetade eller immateriella tillgångar såsom t.ex. varumärken, kundlistor eller utgivningsrätter. Endast i vissa undantagsfall kan immateriella tillgångar aktiveras och de skall då kunna härledas till vissa speciella utvecklingsprojekt som uppfyller särskilda kriterier (Ernst & Young, 2005). Många anser att det är fel att inte kunna aktivera utarbetad Goodwill och vissa immateriella tillgångar. Ward och Perrier (1998) menar att företag som t.ex. Unilever, Coca-Cola och Procter & Gamble innehar den största delen av bolagsvärdet i immateriella tillgångar.

IFRS nya regelverk för goodwill och immateriella tillgångar ändras i den meningen att man inte längre får tillämpa poolningsmetoden. Förändringen innebär även att fler immateriella tillgångar än vad vi varit vana vid enligt tidigare regler och praxis i Sverige ska identifieras och redovisas särskilt från goodwill (Deloitte, 2005a). Det tidigare sättet (poolningsmetoden) innebar att goodwill och immateriella tillgångar skrevs av över den bedömda nyttjandeperioden, eller om inget annat kunde visas så gällde antagandet att en immateriell tillgångs nyttjandeperiod kunde vara högst tjugo år (RR 15, p. 64). De nya reglerna medför att goodwill inte längre är föremål för dessa planenliga avskrivningar utan det redovisade goodwillvärdet ska i stället prövas minst en gång per år enligt reglerna om nedskrivning i IAS 36. Goodwill anses ha en obestämd nyttjandeperiod. Immateriella tillgångar som är förvärvade som en del av ett företagsförvärv skall om så är möjligt identifieras och skrivas av som tidigare över den bedömda nyttjandeperioden (Deloitte, 2005a).

Goodwill och immateriella tillgångar har varit och är fortfarande ett mycket omskrivet ämne, speciellt på sistone då den nya IFRS-standarden infördes. Har svenska företag valt att implementera IASB:s redovisningsstandarder fullt ut eller finns det faktorer som spelar in på företagens redovisningskvalitet och tillförlitlighet? De första koncernredovisningarna för 2005 visar att organisationer agerar olika i förhållande till varandra (Lagerström & Nicander, 2006).

1.2 Problemdiskussion

Det finns många olika grupper som är intresserade av att ta del av företags redovisning. Det är därför viktigt att företaget redovisar alla poster på ett korrekt sätt för att bland annat minska informationsasymmetrin (Scott, 2003). Alla tillgångar är dock inte helt enkla att värdera på grund av att det saknas ett förutbestämt värde. Det här gäller i stor utsträckning goodwill och immateriella tillgångar.

IFRS har varit ett diskuterat ämne inte minst i revisorernas facktidsning *Balans* (Persson & Hultén, 2006; Lagerström & Nicander 2006; Jansson et al., 2004). Innan IFRS infördes har paralleller dragits mellan det amerikanska redovisningssystemet US GAAP och framför allt FAS 142 ”*Goodwill and Other Intangible Assets*”. Enligt de reglerna liksom de i IFRS 3 krävs att identifierbara immateriella tillgångar separeras från goodwill. Företag som gör förvärv på de amerikanska börserna utan att separera immateriella tillgångar blir ifrågasatt av Securities and Exchange Commission (SEC) (Jansson et al., 2004). Jansson, Nilsson och Rynell från KPMG skriver i *Balans* (2004 s.33);

”Undersökningar har visat att många företagsförvärv inte gett det utfall som förväntades. En större andel förvärv skulle kanske kunna bli lyckade om det pris som erbjuds säljaren analyserades bättre.”

Sedan IFRS 3 infördes i 2005 års årsredovisning ska samtliga förvärv redovisas enligt förvärvsmetoden (Deloitte, 2005a). En viktig förändring är just att identifierade immateriella tillgångar ska redovisas skilt från goodwill, vilket gör att redovisningen blir mer öppen och lättare att beskåda då företagen numera inte kan lägga allt under en stor goodwillpost. Tanken med IFRS 3 är att det ska bli lättare att jämföra företag emellan, både nationellt och internationellt (International Accounting Standard Board, 2006b). Hur fungerar detta i realiteten? Hur redovisar företagen förvärven i årsredovisningen enligt IFRS 3? Finns det skillnader mellan olika företag och deras redovisning?

Flera studier visar på betydelsen av olika faktorer i företagen som påverkar årsredovisningens utförande (Iatridis, 2006; Street & Gray, 2002; Carpenter och Feroz, 2001; Inchausti, 1997). Dessa drag inkluderar storlek, vilka börser företaget är noterat på, inflytande, lönsamhet, bransch och val av revisionsbolag osv. Finns det någon av de här faktorerna eller

någon annan som påverkar hur detaljerad redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar är i företagets årsredovisning?

För många företag sker även en stor förändring på grund av att avskrivningar av goodwill inte längre är tillåtet. Goodwill ska istället testas minst en gång om året enligt reglerna i IAS 38. Artsberg (2005) beskriver att det finns en viss ”tröghet” i redovisningsförändringar. Den här trögheten beror på redovisningens aktörers ovilja till att förändra maktbalansen.

Redovisningen har en konservativ roll i samhället genom att de begrepp och lösningar som finns skapar en rådande uppfattning om vad som är ”rätt”. Har redovisningen kunnat förändra sig så det uppstått en consensus under ett år? De nya reglerna har även inneburit en betydande arbetsinsats, framförallt rörande information om goodwill (Persson & Hultén, 2006). Är den extra arbetsinsatsen värd priset i förhållande till den utökade redovisningsinformationen?

Den här diskussionen leder oss fram till problemformuleringen i nästa avsnitt.

1.3 Problemformulering

- Finns det några utmärkande faktorer som påverkar redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar enligt IFRS 3 i svenska noterade bolag?
- Om det finns utmärkande faktorer, hur påverkar de i så fall mängden av redovisad information.

1.4 Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka, identifiera och mäta vilka faktorer som påverkar svenska börsbolags tolkning och tillämpning av IFRS redovisningsregler, gällande goodwill och immateriella tillgångar.

1.5 Disposition

Vi har valt att disponera uppsatsen på följande sätt:

1, Inledning: Kapitlet innefattar bakgrund om området som sedan följs av en problemdiskussion och en problemformulering. Vidare följer syftet med uppsatsen och vilka avgränsningar vi gjort och varför. Kapitlet avslutas med en kapitelsammanfattning.

2, Metod: Kapitlet börjar med den vetenskapliga utgångspunkten där val av uppsatsens ansats motiveras samt förklaring till varför vi valt bort vissa ansatser. Därefter följer den teoretiska referensramen där vi förklarar vilka teorier vi valt och varför vissa andra teorier inte går att tillämpa på undersökningen. Vi illustrerar också genom en modell om hur hypotesframställningen kommer att gå till. Kapitlet avslutas med en kapitelsammanfattning.

3, Teori: Kapitlet börjar med en beskrivning av tre stycken IFRS-regler. Vidare följer beskrivning av de olika tillämpade teorier, som sedan mynnar ut i flera hypoteser. Kapitlet avslutas med en kapitelsammanfattning.

4, Empirisk Metod: Kapitlet beskriver vald metod till datainsamlingen och varför vissa metoder väljs bort. Vidare följer beskrivning av validitet och reliabilitet, bortfallsanalys samt en beskrivning i operationaliseringen om hur vi ska mäta våra hypoteser. Kapitlet avslutas med en kapitelsammanfattning.

5, Analys: Kapitlet börjar med en inledning som tar upp vilka statistiska tester som kan användas i undersökningen. Vidare följer de olika testerna för att se om hypoteserna kan behållas eller måste förkastas. Kapitlet avslutas med en kapitelsammanfattning.

6, Slutsats: Kapitlet börjar med en genomgång av vad som gjorts i uppsatsen. Sedan följer resultatet av hypotesprövningarna samt egna reflektioner. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatt forskning.

1.6 Kapitelsammanfattning

Syftet med IASBs redovisningsstandarder IFRS är att göra det lättare att jämföra företag nationellt men framförallt internationellt och att få en mer öppen redovisning. Från och med första januari 2005 tillämpas IFRS i svenska noterade bolag. Det här innebär en stor förändring i redovisning och utformning av goodwill och immateriella tillgångar.

Identifierade immateriella tillgångar ska enligt det nya regelverket redovisas separat från goodwill och om nyttjandeperioden inte kan fastställas får de inte skrivas av utan tillgången kommer istället att testas varje år för eventuell nedskrivning. Diskussionen som uppstod i samband med det här blev om det går att göra en intressant undersökning i ämnet, vilket sedan mynnade ut i en problemformulering som gjorde att vi fick fram ett syfte med uppsatsen.

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka, identifiera och mäta vilka faktorer som påverkar svenska börsbolags tolkning och tillämpning av IFRS redovisningsregler, gällande goodwill och immateriella tillgångar.

2 METOD

I det här avsnittet beskrivs den vetenskapliga utgångspunkten som ska tillämpas för att uppfylla syftet. Det redogörs för fördelar samt vissa begränsningar med valt tillvägagångssätt. Den teoretiska referensramen beskrivs och motiveras samt vilka teorier som inte ingår i den.

2.1 Vetenskaplig utgångspunkt

Vårt syfte är att försöka hitta samband mellan faktorer och hur företagen redovisar de immateriella tillgångarna och goodwill i enlighet med IFRS, vilket innebär en förklarande studie. Vi kommer därför att använda oss av existerande teorier och kunskap för att utveckla hypoteser vilka vi sedan kan testa genom insamlad data. I vetenskapliga sammanhang kallas metoden för deduktion. Fördelen är att vi kan framställa ett resultat relativt fort vilket krävs i den här studien eftersom vi har en tidsbegränsning på tio veckor. Genom metoden ges även möjligheten att studera många fall (företag) vilket är en viktig del för att kunna generalisera utfallet (Saunders et al., 2006). Genom generaliseringen söker vi efter allmänna, generellt giltiga lagar. Generaliseringen kan dock inte förklara alla nyanser och tenderar till att bara vara ytlig eftersom man undersöker en stor population. En induktiv studie hade förmodligen gett oss en möjlighet att upptäcka och observera fler variabler.

Valet av en deduktiv ansats kan då vidare förklaras av den rika floran av teorier och forskning som finns inom ämnet. Det som på engelska kallas för ”disclosure¹” är ett forskningsområde som är omskrivet och undersökt av ett flertal forskare (Brandes et al., 2005; Street & Gray, 2002; Verrecchia, 2001; Watts & Zimmerman, 1980). Vi utgår till viss del från deras och andras arbete när vi undersöker redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar i de svenska bolagen eftersom vår erfarenhet är begränsad inom området och vi kände inte något behov av att ”uppfinna hjulet” igen. Med det sagt så kommer vi ändå att anta utfall och dra slutsatser stringent. Vidare är det inte kontrollerat in i minsta detalj hur de immateriella tillgångarna ska redovisas. ÅRL (4 kap, 2 §) säger att man ska uppnå en ”rättvisande bild” vilket gör det möjligt för företagen och granskarna, inom ramarna för IFRS, att bedöma och tolka själv. FASB (2000) fastslog genom en undersökning av amerikanska bolag att där fanns

¹ Hädanefter benämnt som informationsavslöjande eller information beroende på situationen.

en stor mängd användbar frivillig information om deras finansiella position, men att där var en allmän avsaknad av meningsfull information om immateriella tillgångar. Det är bland annat det här som gör det intressant att använda sig av informationsavslöjande redovisningsforskning när vi undersöker redovisningen av goodwill och de immateriella tillgångarna. Strävan i vårt arbete är dock att vara objektiva så långt det är möjligt och framförallt inte påverkas av egna värderingar. Det övergripande målet är att erhålla ny kunskap som kan förklara verkligheten som den är.

2.2 Val av teoretisk referensram

Teorier är endast abstraktioner av verkligheten och man kan därför inte anta att en teori kan förklara hela sanningen (Deegan & Unerman, 2006). Därför kommer vi vid hypotesutvecklingen att använda oss av två olika teorigrenar, Systemorienterade teorier (SOT) och positiv redovisningsteori (PAT). Det borde ge oss en något bättre bild men det kan aldrig förklara hela den komplexa verkligheten. Tidigare studier (Axelsson et al., 2005; Brandes et al., 2005; Collin et al., 2005) har även visat sig fruktsamma vid användning av de här två teorigrenarna tillsammans.

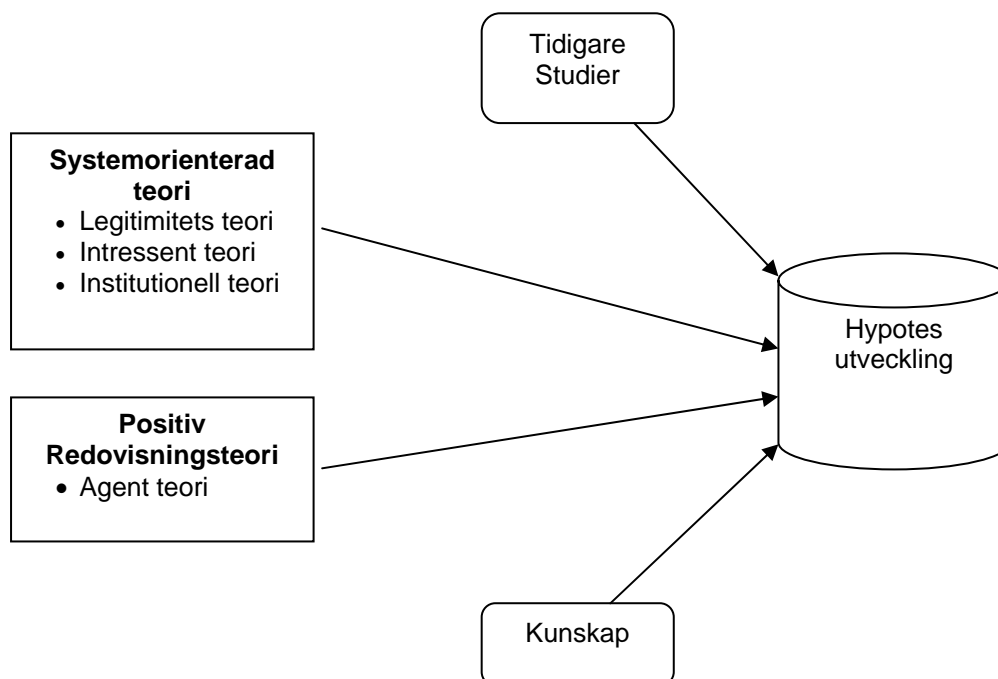
Legitimitetsteorin, intressentteorin och institutionell teori är de som kan hänvisas till de systemorienterade teorierna (Deegan & Unerman, 2006). De fokuserar på betydelsen av informationsförhållande mellan organisationer, staten, individer och grupper (Gray et al., 1996). I det systemorienterade perspektivet antas organisationen påverka och sin tur påverkas av samhället där de bedriver verksamhet (Deegan & Unerman, 2006).

Legitimitetsteorin och intressentteorin härstammar från en bredare teori vilken brukar benämnas som politisk ekonomi teorin. Enligt Deegan och Unerman (2006) som refererar Guthrie och Parker (1990) så fungerar redovisningsrapporter, genom det politiska ekonomiska perspektivet, som verktyg för att skapa, underhålla och legitimera ekonomiska och politiska arrangemang etc, vilka bidrar till företagets privata intresse. Informationsavslöjande har kapaciteten att överföra social, politisk och ekonomisk innebörd till ett flertal mottagare av den finansiella rapporten. Institutionell teori kan också länkas till politisk ekonomisk teori (Deegan & Unerman, 2006). Institutionell teori håller på att bli en av de dominerande teoretiska perspektiven i organisationsteori och tillämpningen ökar ständigt i redovisningsforskning som studerar praxis av redovisning i organisationer (Dillard et al.,

2004). Det här ger oss en del av förklaringen till varför företagen väljer att redovisa de immateriella tillgångarna efter de sociala, politiska och ekonomiska spelreglerna.

Den andra delen förväntar vi erhålla av den positiva redovisningsteorin. Enligt Watts och Zimmerman (1986) avser positiv redovisningsteori att förklara företagsledningens val av redovisningsnormer. Den är ämnad att förutse vilka företag som kommer samt vilka företag som inte kommer att använda vissa metoder, dock förklarar den inte vilka metoder som ett företag bör använda. Speciellt agentteorin, vilken PAT bygger på, ger oss ett intressant perspektiv mellan individernas intresse och deras förhållande till information.

Två andra stora teorigrenar som vi inte valt att använda oss av är reglerande teorier och normativ teorier. Reglerande teorier som offentligt intresse teorin, fångande teori och kvalitets-efterfrågande teori bidrar med en förklaring till observerade mönster av regeringens ingripande i en ekonomi (Roberts & Kurtenbach, 1998). Även om det kan vara intressant att undersöka företagen och reglementen som styr dem så hade studien fått en annan infallsvinkel än den vi är intresserad av. De normativa teorierna representerar förvisso verklighetens situationer, men inte som de är, utan som de borde vara (Inanga & Schneider, 2005). De är föreskrivande snarare än förklarande och med det faller de som lämpliga teorier för att ge svar på våra problem.

Figur 1- Den teoretiska referensramen

2.3 Kapitelsammanfattning

Vi utgår från den förklarande studien för att hitta samband mellan faktorer och hur goodwill och de immateriella tillgångarna redovisas i enlighet med IFRS. Det är en deduktiv undersökning där vi skapar hypoteser utifrån teorin vilka sedan testas genom den insamlade datan. Fördelen är att vi kan framställa resultat relativt snabbt och att vi kan generalisera utfallet. Valet av en deduktiv ansats kan även förklaras av den rika floran av teorier och forskning som finns inom ämnet. I studien använder vi oss av positiv redovisningsteori (PAT) och socialorienterade teorier (SOT) för att utveckla hypoteser som sedan testas. Vi anser det som en bra kombination och den har givit resultat i tidigare undersökningar samt har en bred tillämpning tillsammans. Två andra stora teorigränar har valts bort; reglerande teorier och normativa teorier, eftersom de inte är relevanta för problemen som vi har valt att besvara.

3 TEORI

Kapitlet innehåller beskrivning av speciellt intressanta för undersökningen IFRS-regler. Vidare följer beskrivning av Positiv redovisnings teori, Agent teori, Legitimitets teori, Intressentteori och Institutionell teori. Teorierna mynnar sedan ut i flera olika hypoteser.

3.1 Relevanta IFRS-regler

Ett par IFRS-regler är av speciellt intresse i den här undersökningen. Det är de regler som berör goodwill och immateriella tillgångar på något sätt. Regler som utvecklades av IASB före 2001 fick benämningen IAS. Det finns 41 standarder av den sorten vilka några av dem har blivit inaktuella på grund av uppdateringar som gjorts. De uppdateringar eller nya regler som tillkom efter 2001 benämns IFRS och det finns i dagsläget 7 stycken sådana (International Accounting Standard Board, 2006b).

3.1.1 IFRS 3, Business Combinations

Företagsförvärv innebär att man för ihop olika företagsdelar eller olika företag till en enhet, där av det engelska ordet "Business Combination". Resultatet blir att en enhet (förvärvare) får kontroll över en annan enhet (den förvärvade). Om en organisation får kontroll över en enhet som inte är ett företag klassas det inte som ett företagsförvärv. Företag som går ihop på grund av gemensamt kontrakt kan inte använda sig av IFRS 3, det här gäller också vid sammanslagningar i form av joint ventures (International Accounting Standard Board, 2006b). Det går att strukturera upp ett företagsförvärv på flera sätt så det t.ex. ska stämma överens med de lagar som finns eller underlätta vid taxering. Det är dock viktigt att alla företagsförvärv redovisas enligt förvärvsmetoden, vilken har tre steg som måste följas (Ibid):

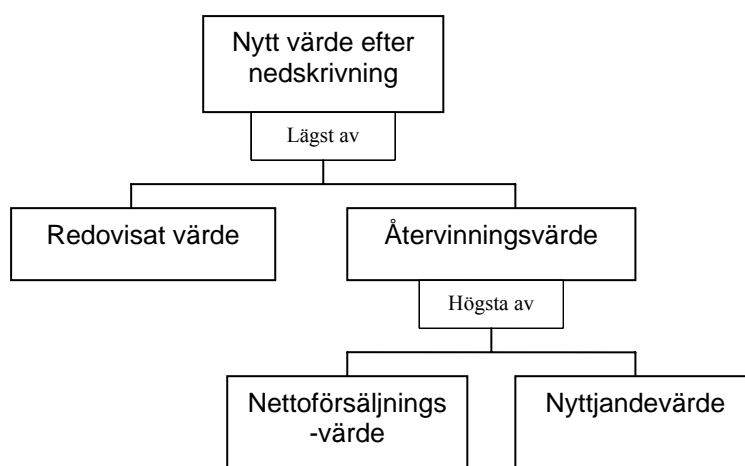
1. Identifiera en förvärvare.
2. Mäta kostnaden av företagsförvärvet.
3. Lokalisera kostnaden av förvärvet kombinerat med anskaffning av tillgångar samt vilka risker som finns och som kan dyka upp. Det här ska ske vid förvärvsdatumet.

IFRS 3 ersätter IAS 22. IASB utvecklade IAS 36 och IAS 38 som en del av business combinations. Syftet är att öka kvaliteten på redovisningen när det gäller företagsförvärv och den efterföljande redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar.

3.1.2 IAS 36, Impairment of Assets

IAS 36 förklarar att en tillgång ska omvärderas när det indikerar på att den har minskat i värde. Dessa indikationer kan komma externt genom t.ex. minskat marknadsvärde, men även internt t.ex. företaget gör sämre resultat än vad man förväntat sig (IAS Plus, 2006b). Förvärvade immateriella tillgångar med en obestämd nyttjandeperiod ska testas årligen oavsett om det finns en indikation på värdeminskning eller inte. Även goodwill som uppkommer vid företagsförvärv ska testas årligen för eventuell nedskrivning (International Accounting Standard Board, 2006b).

För att kunna se om goodwill har minskat i värde måste det hänföras till kassagenererande enheter, t.ex. dotterbolag. För att fastställa om nedskrivningsbehov föreligger ska återvinningsvärdet för den kassagenererande enheten jämföras med det redovisade värdet. Återvinningsvärdet får man fram genom att ta det högsta värdet av en tillgångs nettoförsäljningsvärde och nyttjandevärde (Deloitte, 2004). Det här gäller även för immateriella tillgångar med obestämd nyttjandeperiod. Vi illustrerar det här i bilden nedan för lättare förståelse.

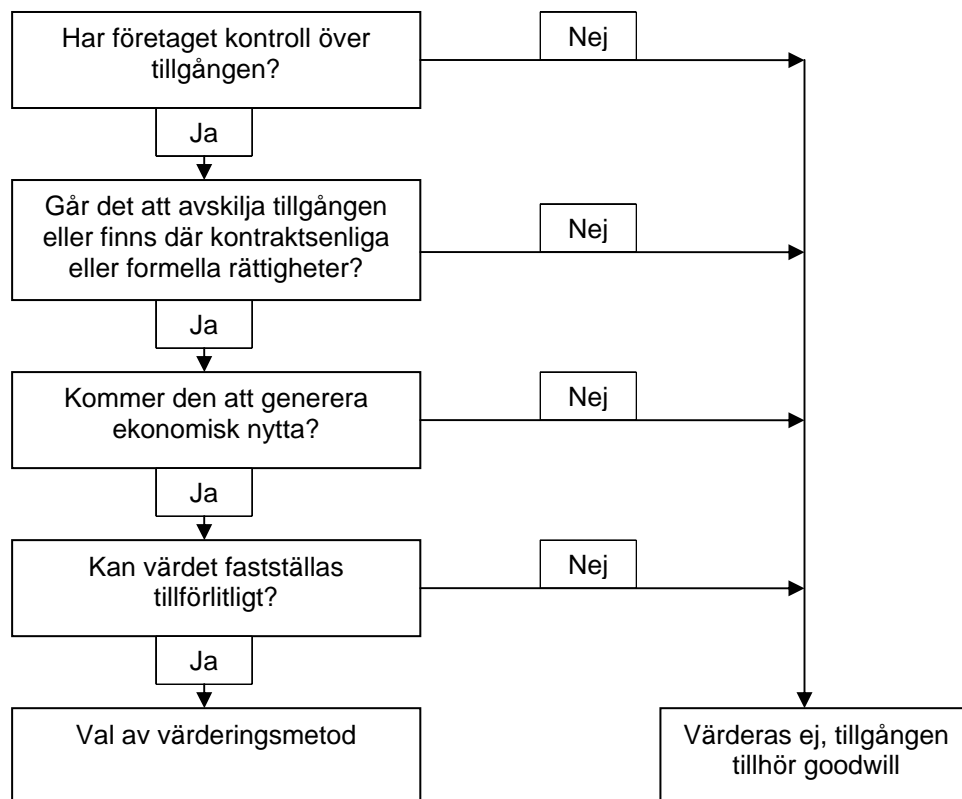

Figur 2 - Impairment modell²

² Inspirerad av Deloitte (2004)

3.1.3 IAS 38, Intangible Assets

IAS 38 förklarar att om en immateriell tillgång ska bli identifierad måste den uppfylla vissa kriterier. Först måste den vara separerad från goodwill och vara identifierbar. Tillgången måste också vara under företagets kontroll och troligtvis generera ekonomisk nytta. Till sist måste nettoförsäljningsvärdet gå att värdera (Deloitte, 2004). Tillvägagångssättet illustreras i följande modell:

Figur 3 - Identifiering av immateriella tillgångar³

³ Inspirerad av Ernst & Young (2005)

3.2 Positiv redovisningsteori

Positiv redovisningsteori bygger på agentteorin vilket innebär att agenten (ledningen) är redovisningsskyldig mot principalen (ägaren). Teorin beskriver att personer är nytto-maximerande och agenten väljer därför att redovisa på ett sätt som framhäver företaget, vilket kommer att öka dennes kompensation. I relationen mellan agenten och principalen uppstår informationsasymmetrier, som skapar osäkerheter. För att minska det här kan kontrakt upprättas för att få alla parter att styra mot samma mål (Deegan & Unerman, 2006).

Den externa redovisningens syfte är att förmedla information om företagets ekonomi till olika användare och främst till användare utanför företaget (Smith, 2006). Dessa intressenter kan t.ex. vara aktieägare, långgivare, leverantörer etc. som alla har olika informationsbehov om företagets finansiella ställning. På vilket sätt skall då redovisningen vara utformad på för att på bästa sätt tillfredsställa användarnas informationsbehov? Smith (2006) menar att inget företag är det andra likt och förutsättningarna skiljer sig åt mellan bolagen. Det finns många faktorer som kan påverka ett företags redovisningsval och validitet vid utfärdande av koncernens årsredovisningar. I och med de nya reglerna i IFRS 3 så upphör avskrivningarna av goodwill och alla de immateriella tillgångarna som kan identifieras skall särredovisas. Studier visar på att det finns skillnader i företagens redovisning av goodwill och de immateriella tillgångarna (Ernst & Young 2005, Gauffin & Nilsson 2006).

Enligt agentteori-perspektivet föredrar principalen åtgärder som minskar informationsasymmetrin, alltså en mer detaljerad redovisning. Agentens intresse för hur redovisningen av de immateriella tillgångarna ska ske är dock splittrad. På ena sidan kan man tänka sig att agenten har incitament att redovisa fullt ut för att demonstrera till principalen att man inte agerar på ett sätt som skulle kunna skada honom (Deegan & Unerman, 2006). Å andra sidan finns det ett intresse att redovisa de tillsammans för att på så sätt kunna styra redovisningen mer och undvika fluktuationer. Vi tror att genom att redovisa de immateriella tillgångarna tillsammans så blir en nedskrivning av tillgångarna inte lika påtaglig som om de skulle vara särredovisade. Genom agentteorin finner vi alltså inte en självklar förklaring till hur företagen väljer att redovisar de immateriella tillgångarna som kan användas på samtliga företag utan det beror snarare på inneboende och utomstående faktorer till företaget.

Studier har även påvisat bland annat att storlek, börsnotering, påtryckningar, lönsamhet, bransch och revisionsbolag påverkar årsredovisningens utformning (Street & Gray, 2002).

Huvudhypotes: Företag tenderar till att redovisa olika mycket information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar.

Principalen antas enligt agentteorin sträva efter minskad informationsasymmetri och detta genom att agenten redogör information fullt ut i de finansiella rapporterna (Deegan & Unerman, 2006). För att ledningen ska bibehålla sina poster och ersättning i företaget så kommer företagsledare i väldigt lönsamma företag att tillhandahålla mer detaljerad information (Inchausti, 1997). Holland (2005) hävdar att omfattningen av redovisad information ökar när företagen ”går bra”, vilket visar på att lönsamhet är kopplad till mängden redovisad information. Företag med hög lönsamhet utsätts i större grad för offentlig granskning än mindre lönsamma företag och är därför mer villiga att lämna ut frivillig information för att undvika extern reglering.

H₁: Lönsamma företag tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som är mindre lönsamma.

Positiv redovisningsteori är utformad så att den kan förutsäga händelser som t.ex. vad en företagsledare väljer för redovisningsnormer och hur företagsledaren reagerar på nya standarder som uppkommer (Scott, 2003). Teorin säger att företag organiserar sig själva på effektivast sätt för att öka sina chanser att överleva. Den effektivaste organisationsformen för ett företag bestäms av den legala och institutionella omgivningen, företagets teknologi och hur stor konkurrens det är i branschen. Det är dessa tre områden som bestämmer nya investeringsmöjligheter för företaget och därför deras överlevnad (Scott, 2003).

Watts och Zimmerman (1990) menar att det finns tre stycken hypoteser enligt positiv redovisningsteorin. Dessa presenteras på ett opportunistiskt sätt som innebär att ledningen väljer redovisningsnormer som gynnar dom bäst, och behöver inte betyda att den valda normen är bäst för företaget. Hypoteserna lyder enligt följande:

Bonusplans hypotes: Om bonussystem är kopplat till resultatet antas ledningen enligt positiv redovisningsteori agera kortsiktigt genom att tidigarelägga vinster och skjuta upp kostnader. Syftet är att tillhandahålla principalen med finansiella rapporter som framställer företaget som bättre än vad det är och på så sätt få höga kompensationer (Watts & Zimmerman 1978). Om ledningen är riskavvisande föredrar den principer som jämnar ut vinsten eftersom en jämn bonusinkomst har högre användbarhet (Watts & Zimmerman 1990).

Healy (1985) visade i sin studie att det inte alltid var så att ledningen valde vinsthöjande redovisningsval utan kunde i stället sträva efter att sänka vinsten. Det här gjordes för att ledningen inte förväntade att vinsterna skulle vara så pass höga att de gav bonus. De kunde då på motsatt sätt tidigarelägga kostnader och senarelägga vinster i hopp om framtida bonuskompensationer. Healys (1985) undersökning visade också att vinstsänkingsåtgärder görs om vinsten är så pass hög att den inte längre påverkar bonusutfallet i hopp om att spara vissa vinstmedel till framtida bonus kompensationer.

H₂: Företag där företagsledningen inte har bonussystem kopplade till resultatet tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag som har det.

Låneavtals hypotes: Företag med en hög skuldsättningsgrad är mer benägna att välja redovisningsmetoder som tidigarelägger vinster vilket höjer aktuell vinst.

Iatridis (Forth comming) menar att företag försöker försäkra investerare och finansiärer att företagets redovisningspolicy följer utsatta redovisningsregler och normer. På detta vis minskar informationsasymmetrin mellan de olika parterna. Iatridis (Forth comming) hävdar också att företagen blir på detta vis mer benägna att redovisa mer känslig information om t.ex. bolagets affärsrisker, ändringar i företagets redovisningspolicy och valutasäkringar.

Utmärkande kännetecken för vad som påverkar ett företags kvalitet och omfattning av redovisnings-information är dess storlek, tillväxt och avkastning. Det är särskilt stora företag med hög tillväxtpotential, och som använder sig mer av lånade medel än eget kapital för att finansiera företagets verksamhet, som tillhandahåller en mer utförlig redovisningsinformation (Iatridis, Forth comming).

H₃: Företag med hög skuldsättningsgrad tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag med låg skuldsättningsgrad.

Politisk påverkan hypotes: Företag med en stor politisk påverkan är mer benägna att välja redovisningsmetoder som sänker aktuell vinst.

Watts och Zimmerman (1978) menar att storleken på företaget påverkar val av redovisningsnormer. Det här hänger ihop med att stora företag påverkas mer av staten och dess ingripande och har då mer att förlora än små företag. Stora kostnader som kan uppstå på grund av staten kan göra att företaget väljer mindre riskfulla investeringar för att minska avkastningen, och då också påverkan från staten.

Undersökningar som har gjorts visar på att företagets storlek har betydelse för redovisningen. Street och Gray (2002) hävdar att företagets storlek har positiv betydelse för mängden information som redovisas. En undersökning som har gjorts visar att stora företag har stor påverkan på utveckling av redovisningen, medan små företag verkar imitera sina val av redovisningsnormer (Jönsson, 1985).

Watts och Zimmerman (1986) anser att stora företag har mer information att tillhandahålla genom uppvaktning från media och att analytiker studerar stora företag i mycket större utsträckning än små. Det blir därför en naturlig skillnad på hur mycket information stora och små företag redovisar. Iatridis (Forth coming) visade i sin undersökning att större företag är mer benägna att redovisa information om sin finansiella ställning i den frivilliga informationen.

H₄: Stora företag tenderar att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än mindre företag.

3.3 Institutionell social teori

Isomorfismer beskriver hur en organisation försöker efterlikna andra organisationer genom att ta efter karaktäristiska egenskaper som är typiska för just dom. Därför är isomorfismer en grundsten till institutionell teori som bygger på att företag tar efter egenskaper som är legitima

och socialt godkända av samhället, detta kan dock ske fast företagen inte behöver vissa delar av den efterhärjade strukturen i organisationen (Rodrigues & Craig, Forth coming).

DiMaggio och Powell (1983) hävdar att dessa omstruktureringar sker utan hänsyn till att öka konkurrens- och effektivitets fördelar utan i syfte att bli mer homogena. Carpenter och Feroz (2001) skriver att den institutionella teorins förespråkare menar att det är avgörande för ett företag att uppnå legitimitet och social acceptans externt även om detta medför att implementera oanvändbar praxis i organisationen.

Institutionell teori är en relevant teori att använda sig av eftersom den är ett bra komplement till både intressentteori och legitimitets teori. Den institutionella teorin förklarar hur företag uppfattar och svarar på sociala och institutionella förväntningar. Teorin kopplar alltså samman redovisningen till värderingarna i samhället, genom hur företaget fungerar och strävar efter att vara legitima (Deegan & Unerman, 2006).

Deegan och Unerman (2006) hävdar att teorin visar en förklaring till hur mekanismer som företaget vill efterlikna gör så att sociala och kulturella värderingar blir institutionaliserade i vissa delar av organisationen. Dessa mekanismer kan komma både från intressentteori och legitimitets teori.

Det finns tre stycken isomorfismer som beskriver hur företag påverkas av sin omgivning (DiMaggio & Powell, 1983). Den första av dessa är tvingande (coercive). Den beskriver hur påverkan från olika områden som företaget är beroende av kommer att göra så organisationen förändrar sig. Detta kan vara i form av, lagar, ägare, kreditgivare, kunder etc.

Den andra mekanismen är imitation (mimetic). Unerman och Bennet (2004) förklarar att företag imiterar andra, ofta framgångsrika, företag inom t.ex. samma bransch. Detta för att reducera kostnader, osäkerhet och risk. Tornwall (1998) skrev i sin artikel att IT-bolag fick skarp kritik över sin bristfälliga redovisning. Kritiken pekar på redovisnings fel när det gäller bokföring av goodwillposter som uppkommit i samband med uppköp och som sedan bokats bort vilket strider mot god redovisningssed. IT-företagens redovisning och överanvändning av extraordinära kostnader var också genomgående för branschen. Collin et al. (2005) hävdar att företag i samma bransch använder sig av redovisningsval som liknar varandra på grund av hur god redovisningssed tolkas av yrkesgruppen.

H₅: Företag i samma bransch tenderar att redovisa samma typ av information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar.

Den tredje och sista mekanismen är normativa påtryckningar (Normative isomorphism). Här påverkas organisationen genom olika professionella grupper som vill befrämja sina ställningar och inflytande.

Revisorn är en av dessa professionella grupper som kan påverka företagets redovisningsval då de är den granskande enhet som ska kontrollera företagets redovisning. Om ett antal revisorer från olika länder, eller till och med från samma land skulle framställa olika finansiella transaktioner i en balansräkning så skulle utfallen inte vara identiska. Det finns utsatta lagar och rekommendationer som revisorer emellertid alltid följer men dessa kan omöjligt täcka upp alla situationer som kan tänkas uppkomma i ett företags redovisning. Anledningen till olika redovisningsval kan också vara den professionella bedömning som uppkommer utifrån revisorns omdöme och med påverkan av vem som är mottagare av informationen (Parker 2006).

Street och Gray (2002) visade i en studie gjord i USA att företag som använder sig av världens fem största revisionsbolag, tenderade till att uppfylla IAS värderings- och presentationskrav i större utsträckning än företag som använde sig av mindre revisionsbolag. Vi kan då anta att företag som använder sig av de i Sverige fyra största revisionsbolagen kommer att påverkas i större grad att följa kraven på att redovisa och identifiera goodwill och immateriella tillgångar.

H₆: Företag med samma revisionsbolag tenderar att redovisa samma typ av information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar.

3.4 Legitimitets teori

Legitimitets teori bygger på att företaget försöker kontinuerligt försäkra sig om att de håller sig inom de regler och normer som finns inom samhället, så de ska uppfattas som legitima. Dessa normer kan variera beroende på var man befinner sig, men också förändras över tiden.

Därför måste företaget vara mottagligt för den moraliska omgivning där just de befinner sig (Deegan & Unerman, 2006).

Deegan och Unerman (2006) refererar till Lindblom (1994) som hävdar att det finns fyra olika alternativ som företaget kan följa för att få eller behålla legitimitet. Dessa är:

1. Informera om aktuella ändringar i organisationens aktiviteter som stämmer överens med samhällets värderingar.
2. Ändra på allmänhetens antagande om organisationen. Detta sker inte genom att ändra på själva organisationen utan genom att använda information på ett sånt sätt att allmänheten tror att en förändring har skett.
3. Manipulera allmänhetens antagande om organisationen genom att dra uppmärksamhet från ett problem till ett annat som organisationen kan lösa.
4. Demonstrera att allmänhetens antaganden är omöjliga.

Företag som redovisar mycket information minskar kostnader för analytiker och ökar därför bevakningen på företaget. Det här drar i sin tur till sig investerare som föredrar företag som verkar legitima (Bailey et al., 2006). Företagen vill vanligtvis locka till sig investerare för att finansiera deras affärsidéer (Healy & Palepu, 2001). För att konkurrera effektivt på en internationell kapitalmarknad kan företagen välja att redovisa extra information (Gary et al., 1995).

Det finns flera anledningar till varför ett utländskt företag väljer att notera aktier på den amerikanska börsen. Noteringen innebär ökad tillgång till kapital, bättre likviditet, lägre kapitalkostnader, högre prestige för företaget och bättre skydd för mindre aktieägare (Karolyi, 1998). Studier har därför visat att utländska bolag som noteras på amerikanska börsen associeras med stora positiva reaktioner på aktievärdet (Bailey et al., 2006).

Lang et al. (2003) hävdar att utländska företag noterade på amerikanska börsen åtnjuter större bevakning av analytiker och på så sätt höjer noggrannheten vid värderingen. Lang et. al (2003) anser också att det förekommer väsentliga skillnader i informationen från företag som är noterade på flera börser jämfört med andra företag. Dessa skillnader gör att företaget värderas högre av marknaden.

Street och Gray (2002) visade i sin studie att där fanns ett positivt samband för de företag som var noterade på USA börserna och att uppfylla IASs informationskrav.

Undersökning gjord av Gray et al (1995) visar på att det finns en signifikant skillnad på den finansiella redovisningsinformationen i företag som är noterade internationellt och de som endast är noterade nationellt. Jämfört med andra länder har USA en mer frekvent och tidsanpassad redovisning genom påtryckning från analytiker och en kontroll för kapitalmarknaden som aktivt hindrar informationsasymmetrier.

H7: Företag noterade på utländska börser tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som inte är noterade där.

3.5 Intressentteori

Intressentteori bygger på att intressenter, så som aktieägare, har olika uppfattningar om hur de vill att företaget ska bedriva sin verksamhet. Med detta följer att teorin är uppdelad i två grenar, etisk gren och positiv gren (Deegan & Unerman, 2006).

Deegan och Unerman (2006) menar att den etiska/normativa grenen argumenterar för att alla intressenter ska behandlas på samma sätt oavsett hur stora de är eller vilken inflytelse de har. Det ska också finnas rättigheter som inte får äventyras, men som kan utökas i form av information om företagets påverkan t.ex. genom sponsring. Intressenterna ska ha tillgång till denna information även om de inte direkt kan bidra till företagets överlevnad.

Den positiva grenen inom teorin försöker förklara när ledningen lever upp till förväntningar hos vissa, speciellt starka, intressenter. Dessa förväntningar kommer i sin tur att påverka företagets val av redovisningsnormer (Deegan & Unerman, 2006). Vidare menar Deegan och Unerman (2006) att företaget inte kommer att påverkas av alla intressenter utan endast de som anses vara starka. Desto viktigare intressenterna är för företagets fortlevnad och utveckling ju mer kommer företaget att leva upp till förväntningarna som ställs.

Intressenter i form av aktieägare till företaget utgör en speciell grupp av samhället (Deegan & Unerman, 2006). De är indirekta ägare genom aktierna vilket ger dem rösträtt och inflytande i företaget men samtidigt så bidrar de oftast inte till den dagliga verksamheten (Healy & Palepu, 2001). Genom att kombinera agentteorin, där principalen vill minska informationsasymmetrin, med intressentteorin, där företaget tillgodoser de starka

intressenterna först, så bör företag med stora aktieägare (stort inflytande) redovisa mer omfattande än de företagen med små aktieägare (litet inflytande). Stora aktieägare kan t.ex. vara pensionsfonder, banker, försäkringsbolag, företagsgrundare, investmentbolag m.m. De kan oftast inte träda ur sin investering genom att sälja av stora aktieposter (Brandes et. al. 2006) och tenderar därför att vara långsiktiga ägare. Att förbättra bolagsstyrningen genom informationsasymmetriska reducerande åtgärder, som att särredovisa de immateriella tillgångarna, torde därför vara i deras intresse. I motsats borde små aktieägare som förlitar sig på ”sell-off” strategi vara mer oroad över minskade intäkter än en minskad röstlängd (Brandes et. al. 2005) och därför försöka påverka agenten att agera kortsiktigt.

H₈: Företag med större ägarkoncentration tenderar att redovisa goodwill och de immateriella tillgångarna mer omfattande än företag med en större ägarspridning.

I och med en globalisering av kapitalmarknaden och ökad världshandel så antas kommunikationen mellan företag och utländska investerare öka genom finansiell information (Ashbaugh, 2001). Företagen inser därför vikten av att tillgodose de utländska investerarna så som de inhemska med relevant information. Buisman & Gilmour (2006) anser att på internationella kapitalmarknader ställs investerare och borgenärer inför ett kapitalbehov från utländska företag, varav företagens finansiella information framställs genom bland annat inhemska lagar och regleringar. Företagen kan till viss grad tillgodose behovet av jämförbarhet genom att publicera extra information.

Parker (2006) identifierar de västeuropeiska⁴, nordamerikanska⁵ och asiatiska⁶ som de största börserna med en marknadskapitalisering på över \$700 miljarder. Vi anser det rimligt att anta att de största utländska investerarna kommer från något av de här områdena eller i annat fall är vana vid de standarder som används där. Av de här börserna använder EU och Australien IFRS (med vissa undantagsregler i Australien). Nordamerika använder US-GAAP. Japan och Kina använder sig av sin egen inhemska-GAAP (IAS Plus, 2006a). De här standarderna skiljer sig åt i ett flertal avseende även efter omfattande harmoniseringsarbete (Deloitte, 2006; Deloitte, 2005b; Ministry of Economy, Trade and Industry, 2004).

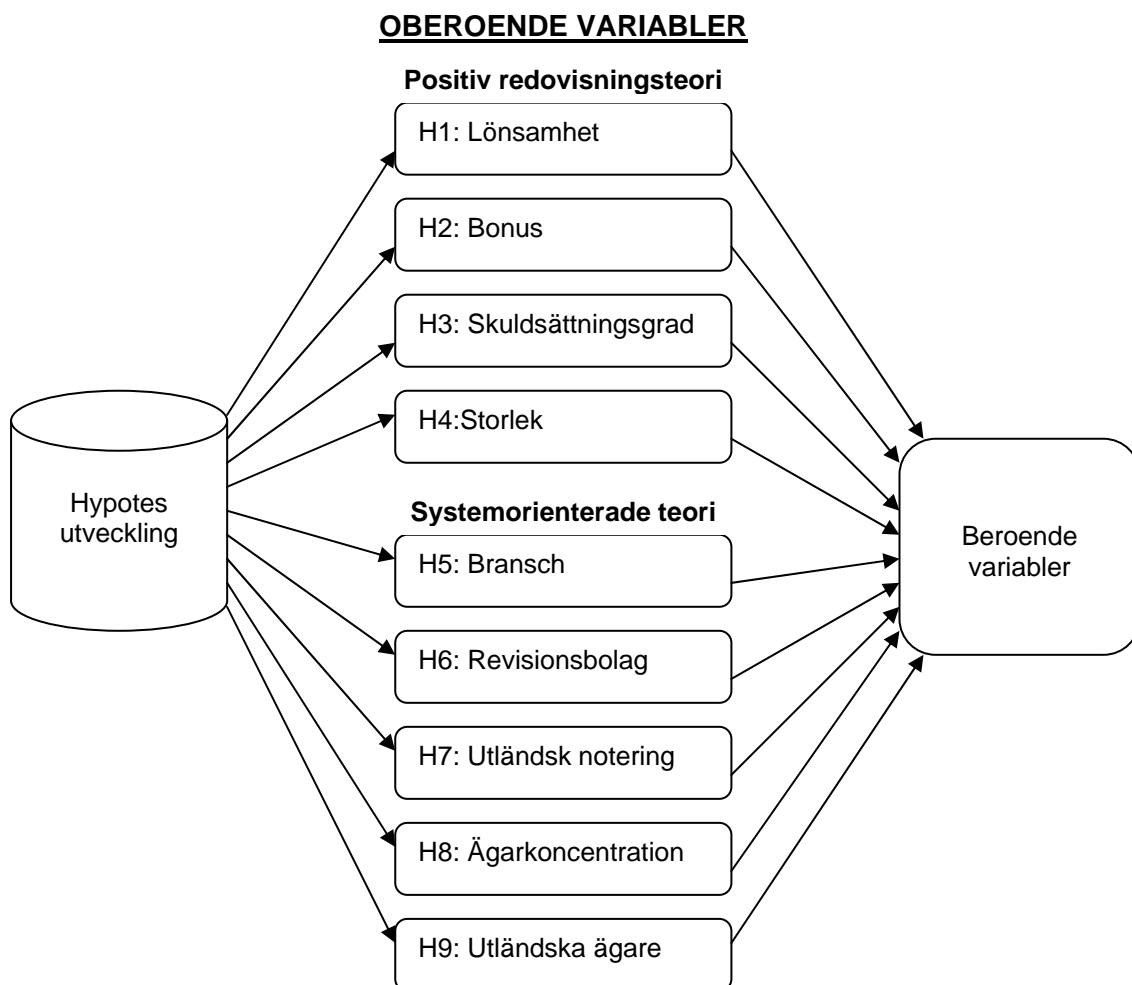
H₉: De företag med stor del utländska ägare tenderar att redovisa goodwill och

⁴ Euronext, Deutsche börse, Swiss Exchange, London, Italian & Madrid

⁵ Toronto, American, NASDAQ, New York

⁶ Hong Kong, Tokyo & Australian

immateriella tillgångar i större utsträckning än de med mindre del utländska ägare.

Figur 4 - De oberoende variablerna

3.6 Kapitelsammanfattning

Agentteorin gör gällande att principalen vill minska informationsasymmetrin till agenten för att båda ska sträva efter samma mål. PAT som bygger på agentteorin hävdar att människor är nyttomaximerade och gör på det sätt som är till mest nytta för dem. I PAT finns det tre stycken hypoteser som bestämmer hur företags ledning väljer redovisnings standarder. Dessa är bonusplans hypotes, låneavtalshypotes och politisk påverkan hypotes. Intressentteori, Legitimitets teori och institutionell teori beskriver hur företaget påverkas på flera olika sätt. Det här kan komma både från enskilda personer och grupper, som från samhället. Företagen försöker att sträva efter att verka legitima och vill därför leva upp till de krav som uppkommer. Grundat på dessa teorier ställs ett antal hypoteser. Följande hypoteser

utmynnande genom PAT; Lönsamhet, bonus, skuldsättningsgrad och storlek. Hypoteserna genom SOT; bransch, revisionsbolag, ägarkoncentration och utländska ägare.

4 EMPIRISK METOD

Kapitlet tar upp vald datainsamlingsmetod och motivering till varför vi valt oss av den. Även metoder som valts bort beskrivs samt motiveras varför de inte passar in i undersökningen. Vidare följer beskrivning av beroende variabler samt operationalisering som beskriver hur vi mäter våra hypoteser.

4.1 Inledning

Genom den empiriska metoden vill vi generera och sammanställda data från verkligheten. Det gör vi för att testa de faktorer som uppstod genom den positiva redovisningsteorin, de systemorienterade teorierna, allmän ekonomisk kunskap och tidigare studier. Vi ställer de oberoende variablerna mot den beroende variabeln för att testa eventuella samband. Datan kommer ifrån företagens årsredovisningar, både i tryckt form och eventuellt digital form från företagens hemsidor och databasen Affärsdata.

Vår målpopulation i undersökningen är de bolag som är noterade på Stockholmsbörsens large-, mid- och small cap listor. Sammanlagt ingår 273 företag⁷. Vår målpopulation är undersökningsbar och vi har därför valt att göra en totalundersökning. Vi väljer ut de bolag som har en årsredovisning för 2005 och som har gjort minst ett företagsförvärv. Det här för att få med de företag som säkert redovisar goodwill och immateriella tillgångar enligt de nya reglerna i IFRS 3.

4.2 Datainsamlingsmetod

Det finns ett flertal olika metoder för att samla in data. Vissa passar bättre än andra beroende på vad man ska undersöka och det finns alltid för- och nackdelar med de olika metoderna. Vi har valt att utgå enbart från dokumentstudie. Nedan redogör vi för vald metod samt de mest väsentliga bortvalda metoderna.

⁷ Observerat den 7 december 2006

4.2.1 Motivation till vald metod

Saunders et. al. (2006) skriver att sekundärdata från dokument ofta används i forskningsprojekt som också använder primärdata men kan likaväl användas enskilt.

Utifrån våra forskningsfrågor tycker vi att det är motiverat att endast använda sekundärdata i form av årsredovisningsdokumenten. Det är även lätt att få tag på företagens årsredovisningar både genom gratis hemskick och via Internet i digital form vilket gör det praktiskt ur ett access synsätt. Genom dokumentstudien kan vi alltid gå tillbaka och jämföra datan för att kontrollera samt eventuellt komplettera den.

Vi skulle kunna komplettera vår sekundärdata med primärdata från en surveyundersökning vilket är en vanlig metod för forskning inom ekonomiområdet. Det finns dock vissa nackdelar förknippade med denna metod och vi har även en tidsbegränsning på vårt arbete som inte kan överskridas. Survey används oftast för att svara på frågor som vem, vad, var, hur mycket samt hur många och tenderar därför att användas i explorativa eller deskriptiva undersökningar. Survey studie kan bestå av enkät, strukturerade observationer och strukturerade intervjuer (Saunders et. al. 2006). Enkät är det vanligaste sättet som en survey praktiskt genomförs med (Körner och Wahlgren, 2001). Fördelarna med en enkät är bland annat att man kan ställa personliga eller känsliga frågor där man skulle kunna utröna bakgrundsfaktorer till varför immateriella tillgångar redovisas på ett visst sätt. Man undviker även intervju effekten där den intervjuade blir påverkad av intervjuaren. Respondenten kan dessutom svara på frågorna när hon eller han har tid (Christensen, 2001). Nackdelarna med undersökningsmetoden är att det kan ta lång tid att få in alla svaren från respondenterna. Det kan bero på fler orsaker, bland annat att respondenten inte har tid eller lust att genomföra enkäten eller att denna inte förstår eller vill svara på frågorna. Visserligen kan man minimera det här på olika sätt men det är svårt att helt undkomma. En eventuell låg svarsfrekvens är en annan risk/nackdel. Det skulle kunna bli problem med en statistisk generalisering vid en alltför låg svarsfrekvens (Ibid) vilket skulle påverka vår undersökning eftersom vi har generaliseringen som ett krav.

4.3 Beroende variabler

För att kunna urskilja hur pass bra företagen följer de nya reglerna har vi valt att använda oss av tre olika sätt att mäta vår beroende variabel. Vår första beroende variabel är hur detaljerad redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar är vid företagsförvärv som skett i enlighet med IFRS 3. För att kunna få en överblick på företagen och i vilken utsträckning de har lyckats identifiera de immateriella tillgångarna har vi i det första sättet delat in detaljeringen av redovisningen i 11 olika nivåer. Nivå ett är den minst detaljerade nivån där övervärdet endast består av goodwill och 11 är den mest detaljerade, där alla immateriella tillgångar är identifierade och specificerade utefter namn.

Vi har valt att döpa undersökningsvariabeln till ”Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar” och följande indelning har gjorts.

0. Inget övervärde i form av goodwill eller immateriella tillgångar har uppkommit.
1. Endast goodwill utan några identifierade immateriella tillgångar.
2. Goodwill och immateriella tillgångar, men utan specificering av de immateriella tillgångarna.
3. Goodwill och immateriella tillgångar, där ”vissa” immateriella tillgångar är specificerade men grupperade (t.ex. ”Varumärke och Patent = 300 000”).
4. Goodwill och immateriella tillgångar, där ”vissa” immateriella tillgångar är specificerade och redovisade för sig (t.ex. ”Varumärke = 150 000, Patent = 150 000”).
5. Goodwill och alla immateriella tillgångar specificerade men grupperade.
6. Goodwill och alla immateriella tillgångar specificerade och redovisade för sig.
7. Hela övervärdet identifierat till immateriella tillgångar men inte specificerat.
8. Hela övervärdet identifierat till immateriella tillgångar samt vissa specificerade men grupperat.
9. Hela övervärdet identifierat till immateriella tillgångar samt vissa specificerade och redovisade för sig.
10. Hela övervärdet identifierat till immateriella tillgångar och specificerat men grupperat.
11. Hela övervärdet identifierat till immateriella tillgångar, specificerat och redovisat var för sig.

Det andra sättet vi valt att mäta vår beroende variabel på är att endast utgå från redovisningen av de immateriella tillgångarna. Genom det här sättet kan vi komma fram till vilken detaljeringsnivå vart och ett av företagen har på sin redovisning av immateriella tillgångar. Goodwill kan vid ett företagsförvärv endast redovisas på ett enda sätt i företags årsredovisning och det anses då vara ett oidentifierat övervärde för företaget. Immateriella tillgångar kan däremot när de blivit identifierade enligt IFRS 3 redovisas i olika kombinationer. Det kan tyckas att när företagen lyckats att identifiera en immateriell tillgång borde de specificera denna enskilt i bolagets årsredovisning. Företagen tenderar till att ibland redovisa flera immateriella tillgångar i grupp och på så sätt undanhålla specifika belopp för den identifierade immateriella tillgången. Det förekommer även att de har alla de identifierade immateriella tillgångarna i en enda gemensam grupp vilket inte ger läsaren någon information om värdet på en specifik immateriell tillgång. Detaljeringsnivån för de immateriella tillgångarna har vi valt att dela in i 5 olika nivåer där 1 motsvarar den lägsta detaljeringen där alla immateriella tillgångar är redovisade i en gemensam post. Den högsta detaljeringen är nivå 5 och det motsvarar företagen som valt att specificera alla immateriella tillgångar för sig.

0. Har inte identifierat några immateriella tillgångar.
1. Har enbart redovisat de immateriella tillgångarna i en gemensam post.
2. Har redovisat några immateriella tillgångar i en gemensam post samt specificerat vissa tillgångar men grupperat dem.
3. Har redovisat några immateriella tillgångar i en gemensam post samt redovisat vissa tillgångar var för sig.
4. Specificerat alla de immateriella tillgångarna men grupperat dem.
5. Specificerat alla de immateriella tillgångarna och redovisat dem var för sig.

I det tredje undersökningssättet har vi valt att mäta hur stor del av övervärdet som är identifierat till immateriella tillgångar. Någon indelning är således inte gjord utan kommer istället att baseras på en skala mellan 0 – 100 %. Variabeln går även att använda som oberoende i analysen eftersom den dessutom är en förklarande faktor. Variabeln beräknas som; immateriella tillgångar (I) delat med immateriella tillgångar adderat med Goodwill (GW):

$$\frac{I}{GW + I}$$

4.4 Validitet och reliabilitet

"The extent to which data collection method or methods accurately measure what they were intended to measure." Så beskriver Saunders, Lewis och Thornhill (2006, s.614) validitet. Vi utgår från dokumentstudien som datasamlingsmetod och datan kommer från företagens årsredovisningar. Saunders et al. (2006) menar på att även om företagen hävdar att deras dokumentation är tillförlitliga är där "ofta" inkonsekvenser och felaktigheter. Å andra sidan menar Healy och Palepu (2001) att det faktum att aktiepriset reagerar på vinstkungörelse påvisar att den genomsnittliga investeraren anser redovisad information som trovärdig. Vilket är logiskt då årsredovisningarna granskas av revisorer som styrs av ett stort antal lagar och bestämmelser (FAR, 2005). Man bör i vilket fall som helst se över sättet på vilken information är insamlad på. Valet av insamling, mätning och sammanställning av data påverkar resultatet i undersökningen och målet är att undersökningen ska innefattas av hög validitet och reliabilitet. För att en undersökning ska anses vara fullständigt valid krävs det att den kvantitativa undersökningen ger ett mätvärde som motsvarar det verkliga värdet på den undersökta målpopulationen (Christensen et al, 2001).

För att uppnå validitet i vår undersökning har vi gått till väga på följande sätt. Alla personer (3) i gruppen har suttit ner tillsammans och gått igenom hur datainsamlingsmetoden ska gå till. Därefter har tio stycken företag gemensamt matats in för att få konsistens i datamaterial inför den fortsatta insamlingen. Efter datainsamlingen gjordes nio stickprov på olika företag vilka alla stämde. Till sist har företag med extremvärden kontrollerats för att minska risken för fel. Vi kan aldrig garantera att våra resultat kommer stämma överens med verkligheten till 100 %, men vi kommer att försöka genom det valda tillvägagångssättet att minska risken för felaktigheter.

Reliabilitet avser mätmetodens förmåga att stå emot slumpmässiga fel. För att kunna påstå att en mätning är reliabel brukar man säga att man ska kunna uppnå samma resultat när man använder samma mätmetod vid upprepade tillfällen (Saunders et al, 2006). I vår undersökning ska detta gå att uppnå då vi inte ägnat oss åt intervjuer eller liknande alternativ där svaren kan ändras beroende på vilket tidpunkt intervjun sker på.

4.5 Operationalisering

De årsredovisningar som har använts i studien har samlats in från företagens hemsidor och genom att beställa tryckta årsredovisningar från Dagens Industris hemsida. För att få ut den information som vi är intresserade av har vi tagit fram en checklista i excell som fylls i för varje företag (se bilaga 1). Beräkningsformler har använts för att beräkna nyckeltal samt summan av företagsförvärv för att kunna stämma av mot årsredovisningen.

Ett antal ställningstaganden har gjorts under datainsamlingen och specificeras nedan:

- All information har tagits från företagens koncernredovisning som finns tillgänglig i årsredovisningen.
- För de företag som har brutet räkenskapsår har årsredovisningen för 05/06 använts.
- För de företag som redovisar i annan valuta än SEK har vi använt oss av kursen från den 31 december 2005. De valutor som är aktuella i vår undersökning är EUR = 9.416, USD = 7.962 och GBP = 13.701 (Oanda, 2006)..

<p>H₁: Lönsamma företag tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som är mindre lönsamma.</p>
--

- Informationen tillhandahålls från företagens årsredovisningar.
- För att mäta lönsamheten har vi valt att använda oss av två mått. Det första är räntabilitet på eget kapital, vilket beskriver företagets förmåga att ge avkastning på det egna kapitalet. Genom att räkna fram avkastningen får aktieägarna ett tal i procent som går att jämföra med andra investeringar t ex bankränta. Det här mäter vi genom att ta resultat före skatt delat med eget kapital. Det andra måttet är räntabilitet på totalt kapital, vilket mäter avkastningen på de totala tillgångarna. Det här är ett viktigt nyckeltal som visar hur företagets totala tillgångar har förräntats under året. Räntabiliteten på totaltkapital mäter vi som resultat före skatt plus finansiella kostnader delat med totalt kapital. De finansiella kostnaderna tas inte med i beräkningen då man vill få ett mått som är oberoende av hur företagets tillgångar har finansierats (BAS Nyckeltal, 2006).

- Uträkningarna görs på följande sätt:

Räntabilitet på Eget Kapital:

$$\frac{\text{Re sultat före skatt}}{\text{Eget kapital}}$$

Räntabilitet på totalt kapital:

$$\frac{\text{Re sultat före skatt + Fin. kostnader}}{\text{Totalt kapital}}$$

H₂: Företag där företagsledningen inte har bonussystem kopplade till resultatet tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag som har det.

- Information om vilka företag som har bonussystem till ledning finner vi i årsredovisningarna.
- Bonussystemet delar vi in i en dummyvariabel. Har företaget bonus kopplat till resultatet får de värdet 1, har de inte bonus kopplat till resultatet eller ingen bonus alls får företaget värdet 0.

H₃: Företag med hög skuldsättningsgrad tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag med låg skuldsättningsgrad.

- Information om företagets skuldsättningsgrad finner vi i årsredovisningarna.
- Skuldsättningsgrad mäter företagets finansiella styrka. Det här är ett alternativt sätt att bedöma soliditeten. En hög skuldsättningsgrad innebär alltså att företaget har låg soliditet. Vi mäter skuldsättningsgraden genom att ta företagets skulder delat med eget kapital (BAS Nyckeltal, 2006).

H₄: Stora företag tenderar att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än mindre företag.

- Information om företagets storlek hämtas i årsredovisningarna.
- Storleken mäter vi med tre olika mått: omsättning, balansomslutning och antal anställda. Att mäta företagets omsättning och antal anställda är de mest traditionella sätten att mäta företagets storlek. Det är också vanligt att vissa nyckeltal ställs i förhållande till omsättningen (Nilsson et al, 2002). Vi har valt att använda oss av dessa mått då de har varit lyckosamma i andra studier (Axelsson et al 2006 och Broberg, 2006).

H₅: Företag i samma bransch tenderar att redovisa samma typ av information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar.

- Information om vilken bransch företagen tillhör finner vi på Stockholmsbörsen.
- Bransch delas in efter Global Industry Classification Standard (GICS). Det här är ett system utvecklat av Standard & Poor och Morgan Stanley Capital International (MSCI). Systemet används på börsen i Australien, Toronto och de nordiska länderna. GICS delar in branscherna i tio sektorer: Energi, Material, Industrivaror och tjänster, Sällanköpsvaror och tjänster, Dagligvaror, Hälsovaror, Finans och fastighet, Informationsteknik, Telekomoperatörer och Kraftförsörjning (MSCI, 2006).

H₆: Företag med samma revisionsbolag tenderar att redovisa samma typ av information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar.

- Vilket revisionsbolag företagen har valt att använda sig av finner vi i årsredovisningarna.
- Vi har valt att dela in de fyra största revisionsbolagen i Sverige (Öhrlings PriceWaterHouseCoopers, KPMG, Ernst & Young och Deloitte) i varsin kategori. Vidare har vi lagt till en kategori för övriga bolag, samt en kategori för olika typer av kombinationer som kan existera.

H₇: Företag noterade på utländska börser tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som inte är noterade där.

- Information om vilka börser företagen är noterade på finns i årsredovisningarna.
- Först registrerar vi hur många börser företagen är noterade på samt en dummyvariabel där icke utländsk notering får värdet 0 och företag med utländsk notering får värdet 1. Därefter specificeras vilka dessa börser är.

H₈: Företag med större ägarkoncentration tenderar att redovisa goodwill och de immateriella tillgångarna mer omfattande än företag med en större ägarspridning.

- Information om ägarstruktur finner vi i årsredovisningarna.
- För att mäta ägarstrukturen utgår vi från alla aktieägare (100%). Därefter dras den del av ägare med större andel aktier än två procent bort och vi får kvar en del med mindre okända aktieägare (Broberg, 2006). Ju större den här gruppen är desto större är ägarspridningen.

H₉: De företag med stor del utländska ägare tenderar att redovisa goodwill och immateriella tillgångar i större utsträckning än de med mindre del utländska ägare.

- Information om utländska aktieägare finns i årsredovisningarna.
- Det här mäter vi genom att ta andel utländska ägare i procent.

4.6 Bortfallsanalys

Sammanlagt framgår 85 företag som gjort förvärv under 2005. Genom dokumentstudien har vi undvikit bortfall på grund av faktorer som är förknippade med andra undersökningsmetoder som t.ex. ovilja att svara i en survey. Företagen som är undersökta är alla skyldiga enligt ÅRL 1995:1554 att utge årsredovisningar vilket inneburit att det inte saknats information att tillgå, både i tryckt form och digitalt. Genom våra tre beroende variabler har det uppstått medvetna bortfall genom att vi har ett noll-värde som representerar företag utanför den aktuella undersökta variabeln. Med det här menar vi att vi plockar bort företag, beroende på vad vi

undersöker, eftersom vi inte kan undersöka hur ett företag redovisar goodwill eller immateriella tillgångar om det inte uppstått någon sådan vid förvärvet. Ett visst partiellt bortfall har förekommit vid alltför svårtolkade förvärvsanalyser. I tabell 1 framgår bortfallet för respektive beroende variabel.

Tabell 1 – Bortfalls tabell

	Beroende 1 ^a	Beroende 2 ^{aa}	Beroende 3 ^{aaa}
Totalt	85	85	85
Bortfall	7	25	8
Undersökt andel	91,77 %	70,59 %	90,59 %

^a Redovisningens detaljeringsnivå av Goodwill och immateriella tillgångar

^{aa} Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar

^{aaa} Andel immateriella tillgångar

Vid vår beroende variabel 1 (Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar) har vi ett bortfall på 7 stycken företag vilket motsvara en svarsfrekvens på 91,77%. Beroende variabel 2 (detaljeringsnivå av immateriella tillgångar) hade en något lägre svarsfrekvens på 70,59 % vilket beror på att det endast ingår företag vilka har identifierat immateriella tillgångar i förvärvet, sammanlagt 60 företag. I vår beroende variabel 3 (andel immateriella tillgångar) är svarsfrekvensen 90,59 %. Partiellt bortfall förekommer i undersökning där information varit svår att hitta eller helt avsaknads. Antalet undersökta observationer framgår i varje enskild analys av hypoteserna.

4.7 Kapitelsammanfattning

Studien baseras på sekundärdata i form av dokumentstudie där företags årsredovisningar granskas. Målpopulationen i undersökningen är företag noterade på Stockholmsbörsens large, mid och small cap. Populationen är undersökningsbar och vi har därför valt att göra en totalundersökning. För att kunna skilja på hur företagen redovisar goodwill och immateriella tillgångar har vi valt att använda oss av tre stycken beroende variabler. För att uppnå validitet i undersökningen sker olika slags kontroller. Först sker en utarbetning av datainsamlingsmetoden, efter det matas tio företag in gemensamt av gruppen för att uppnå konsistens. Till sist görs stickprov samt kontroller av extremvärden för att undkomma felaktigheter. Bortfallen är väldigt få då företagen är skyldiga enligt lag att ge ut årsredovisningar. Vissa partiella bortfall har dock förekommit då information i somliga fall saknas.

5 EMPIRISK ANALYS

Den empiriska analys består av en inledande del som förklarar vid vilka tillfällen olika tester har använts samt en inledande beskrivning av datamaterialet. Vidare följer en bivariat analysdel som testar var och en av hypoteserna och beslut om de ska förkastas eller ej. Slutligen görs en multivariat analys som komplettering där en modell tas fram och beskrivs.

5.1 Inledning

Inledningsvis kan konstateras att ett normalfördelningstest så som Kolmogorov-Smirnov Test inte är nödvändigt eftersom vår population är tillräckligt stor. I vissa fall har vi ändå valt att normalfördela materialet för att se vilka konsekvenser det ger. Vi har tre beroende variabler vilka alla är kvantitativa och beskrivna i föregående kapitel. För att konstatera signifikanta samband med de oberoende kvantitativa variablerna används Persons korrelationsanalys. Pearsons korrelationskoefficient används för att ta reda på i vilken grad x och y samvarierar (Djurfeldt et. al., 2003). T-test används när de oberoende variablerna kan delas in binärt och mäts enligt en nominalskala. Delas variabeln in i fler än två grupper används envägsvariansanalys (ANOVA). De fall där Levenes test av lika varianser mellan grupperna har visat sig signifikant har Kurskal Wallis test används istället för ANOVA. De tre beroende variablerna har i vissa fall delats in binärt för att möjliggöra Chi²-test. Om någon av cellerna i korstabulationen understiger fem observationer har Fishers exakta test använts istället för Chi²-test.

Konfidensgraden i intervallet är satt till 90 % när de olika testerna beräknas. Större urvalsgrupper innebär mindre osäkerhet och mindre felmarginal, därför kan det också användas en lägre konfidensgrad än den normalt lägsta på 95 % (Djurfeldt et. al., 2003). Det ska observeras att det inte bara är storleken på urvalsgrupp som styr felmarginalen utan även spridningen i den undersökta populationen. Den lägre konfidensgraden innebär att vi antar alla hypoteser som signifikanta på ett p-värde < 0.100. Ett flertal studier har godtagit en konfidensgrad på 90 % innan (Sánchez Ballesta & García-Meca 2005, Tagesson et. al. 2005,).

5.1.2 Företagsförvärv 2005

Under 2005 gjordes 85 stycken av de totalt 273 noterade företagen minst ett förvärv. Av de 85 företagen uppstod ett övervärde i form av goodwill och/eller immateriella tillgångar i 76 fall vilket illustreras nedan i diagram 1.

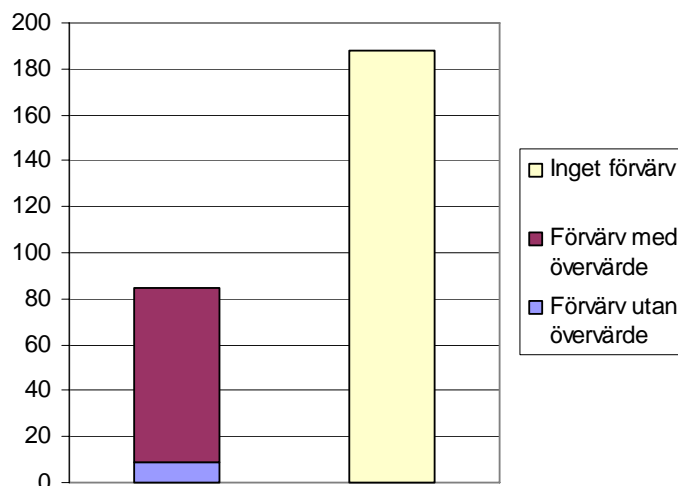

Diagram 1 - Förvärv under 2005 samt uppkommet övervärde

De nya reglerna i IFRS 3 om identifiering av immateriella tillgångar är till viss del implementerade för att undvika den osäkerhet som kan föreligga i goodwillvärden (International Accounting Standard Board, 2006). Genom att identifiera immateriella tillgångar ur goodwill skapas en bättre översikt för utomstående investerare för att kunna bedöma och analysera övervärden som uppstår vid förvärv. Genom bättre översikt undviks förhoppningsvis alltför stora volatiliteter på aktiemarknaden som till exempel vid IT kraschen i början av 2000-talet vilken berodde till stor del på ”upplåsta” goodwill värde (Tornwall, 1998).

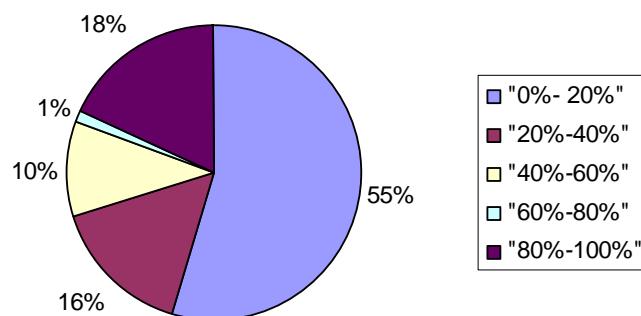

Diagram 2 - Procentandel immateriella tillgångar av övertärdet vid förvärv

Vår inledande analys visar på att den största delen av det förvärvade övertärdet ligger i goodwill vilket illustreras i diagram 2. 55 % av de börsnoterade företagen som gjorde förvärv enligt de nya reglerna i IFRS 3 under 2005 har endast 0 – 20 % identifierade immateriella tillgångar.

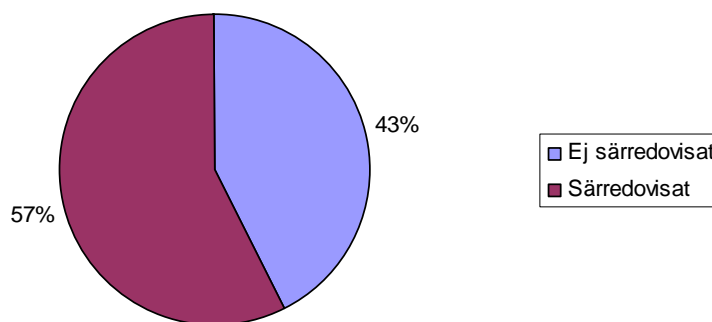

Diagram 3 - Särredovisning av de immateriella tillgångarna

Av de företag som hade identifierat immateriella tillgångar redovisade 43 % dem i en gemensam post kallad immateriella tillgångar vilket illustreras i diagram 3. De övriga 57 % särredovisade vissa eller alla immateriella tillgångar.

5.2 Hypotesprövning (Bivariat analys)

H₁: Lönsamma företag tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som är mindre lönsamma.

Tabell 2 - Korrelationsanalys

Beroende variabel	Räntabilitet EK	Räntabilitet TK
1. Redovisningens detaljeringsnivå av Goodwill och immateriella tillgångar.	Sig. 0.545 Korr. 0.070 N. 78	Sig. 0.104 Korr. -0.186 N. 78
Efter borttagande av extremvärden	Sig. 0.461 Korr. 0.086 N. 75	Sig. 0.563 Korr. 0.068 N. 75
2. Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	Sig. 0.415 Korr. -0.107 N. 60	Sig. 0.04 Korr. -0.266 N. 60
Efter borttagande av extremvärden	Sig. 0.678 Korr. 0.056 N. 57	Sig. 0.911 Korr. 0.015 N. 57
3. Andel identifierade immateriella tillgångar	Sig. 0.822 Korr. 0.026 N. 77	Sig. 0.124 Korr. -0.197 N. 77
Efter borttagande av extremvärden	Sig. 0.528 Korr. 0.075 N. 74	Sig. 0.785 Korr. 0.032 N. 74

Ett normalfördelningstest enligt Kolmogorov Smirnov visar sig signifikant ($p < 0.05$) i förhållande till räntabilitet på eget kapital och totalt kapital. Det här innebär att materialet inte är normalfördelat. Vi har innan konstaterat att en normalfördelning inte är nödvändig i vårt test men eftersom vissa bolag skiljer sig markant mot övriga har vi valt att plocka bort extremvärden så att det blir normalfördelat och då även göra tester vid de här situationerna.

En korrelationsanalys visar på signifikant samband (0,04) med en svag negativ korrelation (-0,266) mellan detaljeringsnivån av immateriella tillgångar och räntabilitet på totalt kapital (se tabell 2). Då tre stycken extremvärden⁸ plockas bort försvinner signifikansen (0,911) och korrelationen ändras till att bli svagt positiv (0,015). Det här beror på att extremvärdena är så pass extrema att de påverkar hela korrelationsanalysen markant.

⁸ -200 > Räntabilitet EK > 200

Övriga korrelationsanalyser visar inte på några signifikanta samband mellan våra beroende variabler och räntabilitet på totalt och eget kapital. Det här gäller också när extremvärden⁹ plockas bort. Tester är även gjorda där variablerna är logaritmerade men inga signifikanta samband har visat sig

Vi gör om räntabilitet på eget och totalt kapital till en dummy variabel, där icke lönsamma företag får värdet 0 och lönsamma företag får värdet 1 (icke lönsamma företag är de med negativ eller 0 i räntabilitet, lönsamma är de med positiv räntabilitet). Vi testar sedan det här i ett T-test vilket illustreras i tabellerna nedan:

Tabell 3 – T-test av Lönsamma och icke lönsamma mätt i räntabilitet på eget kapital

	Lönsamma	Icke-lönsamma	T-test
Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar	N = 71	N = 7	T-test 0.947 Ej signifikant
Medelvärde	4.07	4.14	
Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	N = 54	N = 6	T-test 0.20 Ej signifikant
Medelvärde	2.7	3.67	
Andel immateriella tillgångar	N = 70	N = 7	T-test 0,466 Ej signifikant
Medelvärde	30.71	41.04	

Tabell 4 – T-test av Lönsamma och icke lönsamma mätt i räntabilitet på Totalt kapital

	Lönsamma	Icke-lönsamma	T-test
Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar	N = 61	N = 17	T-test 0.350 Ej signifikant
Medelvärde	4.23	3.53	
Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	N = 55	N = 5	T-test 0.059 Signifikant
Medelvärde	2.67	4.20	
Andel immateriella tillgångar	N = 71	N = 6	T-test 0.510 Ej Signifikant
Medelvärde	30.87	40.84	

⁹ Räntabilitet TK < -40

T-test på totalt kapital mot ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar” visar på ett signifikant samband (0,059). Det här går att jämföra med korrelationsanalysen som också visade på ett signifikant samband mellan ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar” och totalt kapital. Lönsamma företag har lägre medelvärde än icke-lönsamma företag. Det här innebär att de icke-lönsamma företagen redovisar en högre detaljeringsnivå än lönsamma företag. Övriga t-tester visar inget samband mellan lönsamma och icke-lönsamma företag och våra beroende variabler.

Vid korrelationsanalysen visas en svag negativ korrelation vid räntabilitet av totalt kapital och detaljeringsnivå av immateriella tillgångar (se tabell 2). Detta innebär att icke-lönsamma företag redovisar mer information vad gäller immateriella tillgångar (antaget att vi har med extremvärden). Även vid T-testet så visar sig de icke-lönsamma företagen som de som redovisar mer information av de immateriella tillgångarna.

H_1 : Lönsamma företag tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som är mindre lönsamma. **Hypotesen förkastas.**

H₂: Företag där företagsledningen inte har bonussystem kopplade till resultatet tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag som har det.

De beroende variablerna har här även delats in i dummy variabler för att mäta samband enligt Chi²-test "Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar" har delats in där värdena 1-6 bildar en grupp "låg detaljeringsnivå" och 7-11 en annan grupp "hög detaljeringsnivå". "Detaljeringsnivån av immateriella tillgångar" har indelningen gjorts så att 1-3 bildar "låg detaljeringsnivå" och 4-5 "hög detaljeringsnivå." "Andel identifierade immateriella tillgångar" delas 0 % – 50 % in i "låg andel" och 50,01 % – 100 % i "hög andel".

I tabellerna framgår först medelvärdena, följt av t-test med de beroende variablerna och därefter Chi²-test med de beroende dummyvariablerna.

Tabell 5 - Bonus mot redovisningens detaljeringsnivå av Goodwill och immateriella tillgångar

Bonus	Medelvärde	N
Bonus kopplat till resultat	4,23	61
Ej bonus kopplat till resultat eller ingen bonus	3,53	17

T-test 0.350 Ej signifikant	Chi²-test 0.288 Ej signifikant
---------------------------------------	---

Tabell 6 - Bonus mot detaljeringsnivå av immateriella tillgångar

Bonus	Medelvärde	N
Bonus kopplat till resultat	2,92	48
Ej bonus kopplat till resultat eller ingen bonus	2,33	12

T-test 0.302 Ej signifikant	Fishers Exakta test 0,180 Ej signifikant
---------------------------------------	--

Fishers Exakta test har använts i undersökningen av "detaljeringsnivån av immateriella tillgångar" eftersom en av cellerna endast innehöll två observationer ("Ej bonus" <-> "Högre redovisning").

Tabell 7 - Bonus mot andel identifierade immateriella tillgångar

Bonus	Medelvärde	N
Bonus kopplat till resultat	33.17	60
Ej bonus kopplat till resultat eller ingen bonus	26.28	17

T-test 0.481 Ej signifikant	Fishers Exakta test 0.748 Ej signifikant
---------------------------------------	--

Testerna visade inga signifikanta samband mellan våra beroende variabler och om företagen har bonus kopplat till resultatet eller inte.

H₂: Företag där företagsledningen inte har bonussystem kopplade till resultatet tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag som har det. **Hypotesen Förkastas.**

H₃: Företag med hög skuldsättningsgrad tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag med låg skuldsättningsgrad.

Tabell 8 - Korrelationsanalys

Beroende variabel	Skuldsättningsgrad	
1. Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar.	Sig.	0.177
	Korr.	-0.154
	N.	78
Efter borttagande av ytterligheter	Sig.	0.403
	Korr.	-0.098
	N.	75
2. Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	Sig.	0,179
	Korr.	-0,176
	N.	60
Efter borttagande av ytterligheter	Sig.	0.759
	Korr.	0.041
	N.	58
3. Andel identifierade immateriella tillgångar	Sig.	0.394
	Korr.	-0,095
	N.	82
Efter borttagande av ytterligheter	Sig.	0.168
	Korr.	0.157
	N.	79

Skuldsättningsgraden är inte normalfördelad enligt Kolmogorov Smirnov test. Vi har valt att även göra korrelation utan extremvärden när skuldsättningsgraden är normalfördelad.

Korrelationsanalysen av våra beroende variabler och företagens skuldsättningsgrad visar inga signifikanta samband (se tabell 8). Det här gäller också när extremvärdena¹⁰ plockas bort ur testet. T-tester har också gjorts med en dummyvariabel mot skuldsättningsgrad men då det inte heller visade på några signifikanta samband har vi valt att inte ta med den i tabellen. Logaritmerad skuldsättningsgrad har vidare testats men utan signifikanta samband.

H₃: Företag med hög skuldsättningsgrad tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag med låg skuldsättningsgrad. **Hypotesen Förkastas.**

¹⁰ Skuldsättningsgrad > 20 och < -5

H₄: Stora företag tenderar att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än mindre företag.

Tabell 9 - Korrelationsanalys

Beroende variabel	Omsättning	Balansomslutning	Antal anställda
1. Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar	Sig. 0.218 Korr. -0.141 N. 78	Sig. 0.650 Korr. 0.052 N. 78	<u>Sig. 0.073</u> Korr. -0.204 N. 78
Efter borttagande av extremvärden	Sig. 0.163 Korr. -0.169 N. 70	Sig. 0.407 Korr. -0.096 N. 77	<u>Sig. 0.033</u> Korr. -0.243 N. 77
2. Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	Sig. 0.105 Korr. -0.211 N. 60	Sig. 0.225 Korr. -0.159 N. 60	<u>Sig. 0.039</u> Korr. -0.267 N. 60
Efter borttagande av extremvärden	Sig. 0.445 Korr. -0.270 N. 52	Sig. 0.199 Korr. -0.170 N. 52	<u>Sig. 0.007</u> Korr. -0.349 N. 59
3. Andel identifierade immateriella tillgångar	Sig. 0.697 Korr. -0.045 N. 77	Sig. 0.436 Korr. -0.09 N. 77	Sig. 0.324 Korr. -0.114 N. 77
Efter borttagande av extremvärden	Sig. 0.624 Korr. -0.058 N. 74	Sig. 0.637 Korr. -0.055 N. 76	

Omsättningen för företagen och vår första beroende variabel (redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar) visade inte på några samband vid korrelationsanalysen. Vid uteslutande av extremvärden¹¹ förändrades ej resultatet nämnvärt. Vid korrelationsanalys av vår andra beroende variabel (detaljeringsnivå av immateriella tillgångar) uppstod en svag signifikans 0.105, dock utanför avgränsningen. Vid uteslutande av extremvärden försvann dock den här signifikansen (0.445) vilket innebär att just extremvärdena bidrog till den föregående svaga signifikansen. Omsättningen mot vår tredje beroende variabel (andel identifierade immateriella tillgångar) visade inte på några samband.

Vid korrelationsanalys av balansomslutningen mot ”redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar” visades ingen signifikans även om man tog bort en ytterlighet¹². Inte i heller vid ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar” och ”andel identifierade immateriella tillgångar” visade korrelationsanalysen på några signifikanta samband.

¹¹ Omsättning > 70 000 000 tkr.

¹² Balansomslutning > 1 000 000 000 tkr

Vid korrelationsanalysen av antal anställda visade sig ”redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar” och ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar” vara signifikanta med ett p-värde på 0,073 respektive 0,039 (tabell 9). ”Andel identifierade immateriella tillgångar” var dock inte signifikant. Vid korrelationsanalys med en bortagen ytterlighet¹³ ökade signifikansen både i ”redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar” och ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar”. I ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar” var korrelationen signifikant på en 1 % nivå med ett p-värde på 0,007. Det ger oss en förstärkt indikation på att det finns ett förklarande samband mellan variablerna (se tabell 9). Korrelationskoefficienten är negativ i samtliga fall vilket innebär att sambandet är motsatt vår hypotes.

Efter att extremvärden togs bort är ”antal anställda” fortfarande inte normalfördelat. Genom att logaritmera antalet anställda så visar det sig normalfördelat. Tester med ”antal anställda”-variabeln logaritmerad påvisar dock fortfarande signifikanta korrelationer både mellan ”redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar” samt ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar”. Värden framgår i tabell 10.

Tabell 10 – Logaritmerad ”antal anställda” mot beroende variabler

	Signifikans	Korrelation	N
Redovisningen detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar	0.005 Signifikant	-0.312	78
Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	0.001 Signifikant	-0.409	60

H₄: Stora företag tenderar att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än mindre företag. **Hypotesen förkastas.**

Men vi noterar att företag med mindre antal anställda tenderar till att redovisa mer information om goodwill och de immateriella tillgångarna än företag med fler antal anställda.

¹³ Antal anställda ≠ 37 545 st

H₅: Företag i samma bransch tenderar att redovisa samma typ av information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar.

Tabell 11 - Bransch mot redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar

Bransch	Medelvärde	N
Energi	7.00	1
Material	1.50	2
Industrivaror och tjänster	3.32	31
Sällanköpsvaror och tjänster	4.78	9
Dagligvaror	6.00	3
Hälsovård	5.83	6
Finans och fastighet	3.40	5
Informationsteknik	4.21	19
Telekomoperatörer	6.00	1
Total	4.05	77

ANOVA-test 0.210
Ej signifikant

Levenes-test 0.180
Ej signifikant

Tabell 12 - Bransch mot detaljeringsnivå av immateriella tillgångar

Bransch	Medelvärde	N
Energi	1.00	1
Material	1.00	1
Industrivaror och tjänster	2.17	23
Sällanköpsvaror och tjänster	2.88	8
Dagligvaror	5.00	2
Hälsovård	3.80	5
Finans och fastighet	2.67	3
Informationsteknik	2.88	16
Total	2.68	59

Kurskal Wallis-test 0.209
Ej signifikant

Levenes-test 0.040
Signifikant

Tabell 13 - Bransch mot andel identifierade immateriella tillgångar

Bransch	Medelvärde	N
Energi	11.19	1
Material	23.91	5
Industrivaror och tjänster	40.19	31
Sällanköpsvaror och tjänster	40.74	9
Dagligvaror	36.67	3
Hälsovård	17.44	7
Finans och fastighet	16.33	6
Informationsteknik	16.33	19
Telekomoperatörer	31.53	1
Total	30.33	82

ANOVA-test 0.321
Ej signifikant

Levenes-test 0,149
Ej signifikant

Levenes test av skillnader i varians mellan grupper visar på att det finns ”lika” varianser genomgående för branscherna och ”redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar” genom ett p-värde på 0.180 (icke signifikant). Med detta menas att det inte finns någon skillnad mellan branschernas medelvärden och en envägs variansanalys är möjlig. Envägs variansanalysen (ANOVA) visar inte på något signifikant samband mellan branscherna och ”redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar”, genom ett p-värde på 0.21 (se tabell 11).

I fallet med ”detaljeringsnivån av immateriella tillgångar” visar Levenes test att det inte finns lika varians (0.040, signifikant). Envägs variansanalysen (ANOVA) är därför inte möjlig i fallet av ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar”. Ett Kurskal-Wallis test kan vidtas istället men visar inte på någon signifikant skillnad (0.209) bland branscherna och ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar” (se tabell 12). Med ”andel identifierade immateriella tillgångar” så visar Levenes test bara på svag olik varians (0.149) medans envägs variansanalysen inte visar på något signifikant samband (0.321). (se tabell 13)

Eftersom vissa branscher innehåller få observationer slog vi ihop dem som hade tre eller mindre till en egen grupp som vi kallar ”Övriga”. ANOVA-test visar inte på något signifikant samband för branschen och våra tre beroende variabler i de här fallen heller.

Tabell 14 - Multipel regressionsanalys av bransch med dummyvariabler

Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar		Detaljeringsnivån av immateriella tillgångar	
Bransch	Signifikans	Bransch	Signifikans
Hälsovård	0.046	Hälsovård	0.081
Sällanköpsvara & tjänster	0.181	Sällanköpsvara & tjänster	0.412
Finans & fastighet	0.996	Finans & fastighet	0.742
Informationsteknik	0.306	Informationsteknik	0.300
Övriga	0.200	Övriga	0.451

Som tillägg till ANOVA-testet gjordes en multipel regressionsanalys med avseende att testa om någon bransch signifikant skilde sig från någon annan (se tabell 14). Med ”Industrivaror och tjänster” som referenskategori och de fem andra som dummy variabler (”Hälsovård”, ”Sällanköpsvaror och tjänster”, ”Finans och fastighet”, ”Informationsteknik” och ”Övriga”) finns där en signifikant skillnad (0.046) mellan ”Hälsovård” och ”Industrivaror och tjänster” i

avseende med ”redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar”. Även vid ”detaljeringsnivån av immateriella tillgångar” finns där en signifikant skillnad (0.081) mellan ”Hälsovård” och ”Industrivaror och tjänster”. I avseende av ”andel identifierade immateriella tillgångar” hittades inga signifikanta skillnader.

Trots att hälsovård skiljer sig svagt signifikant mot ” Industrivaror och tjänster” får vi förkasta hypotesen då vi inte anser det här tillräckligt.

H₅: Företag i samma bransch tenderar att redovisa samma typ av information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar. **Hypotesen förkastas.**

H₆: Företag med samma revisionsbolag tenderar att redovisa samma typ av information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar.

Tabell 15 – Medelvärde av redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar

Revisionsbolag	Medelvärde	Standard avvikelse	N
ÖPwC	4.17	2.62	18
KPMG	3.33	3.24	9
Ernst & Young	3.84	3.01	19
Deloitte	7.00	4.24	2
Övriga	4.67	3.21	3
Kombination	4.15	2.32	27
Totalt	4.08	2.71	78

ANOVA-test 0.662 Ej signifikant	Levenes-test 0.562 Ej signifikant
---	---

Tabell 16 – Medelvärde av detaljeringsnivå av immateriella tillgångar

Revisionsbolag	Medelvärde	Standard avvikelse	N
ÖPwC	2.56	1.79	16
KPMG	2.29	1,90	7
Ernst & Young	3.09	2.02	11
Deloitte	3.50	0.71	2
Övriga	3.00	2.83	2
Kombination	2.68	1.52	22
Totalt	2.72	1.71	60

Kurskal Wallis 0.927 Ej signifikant	Levenes-test 0.038 Signifikant
---	---

Tabell 17 – Medelvärde av andel identifierade immateriella tillgångar

Revisionsbolag	Medelvärde	Standard avvikelse	N
ÖPwC	28.26	34.41	19
KPMG	28.60	34.08	10
Ernst & Young	28.38	37.41	19
Deloitte	18.17	53.83	3
Övriga	38.49	53.83	3
Kombination	34.10	37.95	28
Totalt	30.32	35.76	82

ANOVA-test 0.332 Ej signifikant	Levenes-test 0.824 Ej signifikant
---	---

ANOVA-test visar inte på några signifikanta samband mellan revisionsbolag och två av de beroende variablerna ("redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar"(0.662), och "andel identifierade immateriella tillgångar"(0.824)). I avseende med "detaljeringsnivån av immateriella tillgångar" visar Levenes-test statistisk signifikant (0.038) att vi inte kan anta lika varianser, där kan vi inte använda ANOVA-test och får istället testa genom Kurskal Wallis test vilket inte visade på något signifikant samband (se tabell 16).

Tabell 18 - Multipel regressionsanalys av revisionsbolag med "dummies"

Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar

Revisionsbolag	Signifikans
ÖPwC	0.170
Ernst & Young	0.126
KPMG	0.091
Kombination	0.160
Övriga	0.354

Genom multipel regressionsanalys med "dummies" som oberoende variabler skiljer sig KPMG svagt signifikant (0.091) från Deloitte i avseende till "redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar". De övriga revisionsbolagen närmar sig konfidensintervallet men är inte signifikanta. Det ska dock observeras att skattningen är osäker eftersom Deloitte enbart ingår i två observerade fall.

H₆: Företag med samma revisionsbolag tenderar att redovisa samma typ av information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar. **Hypotesen förkastas.**

H₇: Företag med större ägarkoncentration tenderar att redovisa goodwill och de immateriella tillgångarna mer omfattande än företag med en större ägarspridning.

Tabell 19 - Korrelationsanalys

Beroende variabel	Ägarkoncentration kapitalandel	Ägarkoncentration röstandel
1. Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar	Sig. 0.291 Korr. 0.122 N. 77	Sig. 0.705 Korr. 0.044 N. 78
2. Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	Sig. 0.167 Korr. 0.234 N. 59	Sig. 0.596 Korr. 0.070 N. 60
3. Andel identifierade immateriella tillgångar	Sig. 0.973 Korr. -0.004 N. 76	Sig. 0.914 Korr. 0.012 N. 77

Kapitalandel (0.791) och röstandel (0.583) är normalfördelade enligt Kolmogorov Smirnov-test. Det kunde inte utläsas några extremvärden i materialet.

Korrelationsanalysen mellan våra beroende variabler och ägarkoncentration visar inte på några signifikanta samband. Det här gäller både för kapitalandel och röstandel (se tabell 19). Även t-tester där vi gör om våra beroende variabler till ”dummies” visar inte på några signifikanta samband för vare sig kapital eller röstandel.

H₇: Företag med större ägarkoncentration tenderar att redovisa goodwill och de immateriella tillgångarna mer omfattande än företag med en större ägarspridning.
Hypotesen förkastas.

H₈: De företag med stor del utländska ägare tenderar att redovisa goodwill och immateriella tillgångar i större utsträckning än de med mindre del utländska ägare.

Tabell 20 - Korrelationsanalys

Beroende variabel	Utländska ägare kapitalandel	Utländska ägare röstandel
1. Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar	Sig. 0.842 Korr. 0.026 N. 62	Sig. 0.279 Korr. 0.160 N. 48
2. Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	Sig. 0.872 Korr. -0.023 N. 50	Sig. 0.994 Korr. -0.001 N. 38
3. Andel identifierade immateriella tillgångar	Sig. 0.938 Korr. -0.010 N. 61	Sig. 0.342 Korr. 0.142 N. 47

Utländska ägares kapitalandel ($p = 0.212$) och utländska ägares röstandel ($p = 0.203$) är normalfördelade enligt Kolmogorov Smirnov-Test. Det kunde inte utläsas några extremvärden i materialet.

Korrelationsanalysen mellan våra beroende variabler och utländska ägares kapital och röstandel visar inte på några signifikanta samband (se tabell 20).

Även t-tester där våra beroende variabler är omgjorda till "dummies" visar inte på några signifikanta samband mellan våra beroende variabler och utländska ägares röst och kapitalandel.

H₈: De företag med stor del utländska ägare tenderar att redovisa goodwill och immateriella tillgångar i större utsträckning än de med mindre del utländska ägare. **Hypotesen förkastas.**

H₉: Företag noterade på utländska börser tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som inte är noterade där.

Tabell 21 - Utländsk Notering mot Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar

Notering	Medelvärde	N
Utländsk Notering	3,29	7
Ej Utländsk Notering	4,15	71

**T-test 0,422
Ej signifikant**

Tabell 22 - Utländsk Notering mot Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar

Notering	Medelvärde	N
Utländsk Notering	1,50	4
Ej Utländsk Notering	2,80	56

**T-test 0,071
Signifikant**

Tabell 23 - Utländsk Notering mot Andel identifierade immateriella tillgångar

Notering	Medelvärde	N
Utländsk Notering	27,54	7
Ej Utländsk Notering	32.06	70

**T-test 0,749
Ej signifikant**

T-test mellan utländsk notering och ”Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar” visar på att det finns ett signifikant samband (0,071) vilket går att se i tabell 22. Övriga t-tester visar inte på några signifikanta samband mellan våra beroende variabler och utländsk notering. Däremot går det att se att medelvärdena för företag utan utländsk notering är högre än företag med utländsk notering (se tabell22).

Det finns ett signifikant samband när det gäller detaljeringsnivån av immateriella tillgångar men det visar att bolag som inte är noterade utomlands redovisar mer information än de företag som är noterade utomlands.

H₉: Företag noterade på utländska börser tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som inte är noterade där. **Hypotesen förkastas.**

5.2.1 Analyssammanställning

Tabell 24 – Sammanställning av analysen¹⁴

H	Oberoende variabel	Test	Beroende 1	Beroende 2	Beroende 3
H1	Räntabilitet på TK	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.104)	Signifikant (0.04)	<i>Ej Signifikant</i> (0.124)
		Korrelationskoefficient	- 0.186	- 0.266	-0.197
		T-test	<i>Ej signifikant</i> (0.35)	Signifikant (0.059)	<i>Ej signifikant</i> (0.510)
	Räntabilitet på EK	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.545)	<i>Ej signifikant</i> (0.460)	<i>Ej signifikant</i> (0.822)
		Korrelationskoefficient	0.070	- 0.109	0.026
		T-test	<i>Ej signifikant</i> (0.947)	<i>Ej signifikant</i> (0.20)	<i>Ej signifikant</i> (0.466)
H2	Bonussystem	T-test	<i>Ej signifikant</i> (0.350)	<i>Ej signifikant</i> (0.302)	<i>Ej signifikant</i> (0.481)
		Chi2-test	<i>Ej signifikant</i> (0.288)	-	-
		Fischers Exakta test	-	<i>Ej signifikant</i> (0.340)	<i>Ej signifikant</i> 0.748
H3	Skuldsättningsgrad	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.177)	<i>Ej signifikant</i> (0.179)	<i>Ej signifikant</i> (0.394)
		Korrelationskoefficient	- 0.154	-0.176	- 0.095
H4	Omsättning	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.218)	<i>Ej signifikant</i> (0.105)	<i>Ej signifikant</i> (0.697)
		Korrelationskoefficient	- 0.141	- 0.211	- 0.045
	Balansomslutning	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.650)	<i>Ej signifikant</i> (0.225)	<i>Ej signifikant</i> (0.436)
		Korrelationskoefficient	0.052	- 0.159	- 0.09
	Antal anställda	Korrelationsanalys	Signifikant (0.073)	Signifikant (0.039)	<i>Ej signifikant</i> (0.324)
		Korrelationskoefficient	- 0.204	- 0.267	- 0.114
H5	Bransch	ANOVA-test	<i>Ej signifikant</i> (0.210)	-	<i>Ej signifikant</i> (0.321)
		Kurskal Wallis	-	<i>Ej signifikant</i> (0.209)	-
		Multipel Regressions- analys med dummies	Signifikant (0.046)	Signifikant (0.081)	-
H6	Revisionsbolag	ANOVA-test	<i>Ej signifikant</i> (0.662)	-	<i>Ej signifikant</i> (0.332)
		Kurskal Wallis	-	<i>Ej signifikant</i> (0.927)	-
		Multipel Regressions- analys med dummies	Signifikant (0.091)	-	-
H7	Ägarkoncentration Kapitalandel	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.291)	<i>Ej signifikant</i> (0.167)	<i>Ej signifikant</i> (0.973)
		Korrelationskoefficient	0.122	0.234	- 0.004
	Ägarkoncentration röstandel	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.705)	<i>Ej signifikant</i> (0.596)	<i>Ej signifikant</i> (0.914)
		Korrelationskoefficient	0.044	0.070	0.012
H8	Utländska ägare kapitalandel	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.842)	<i>Ej signifikant</i> (0.872)	<i>Ej signifikant</i> (0.938)
		Korrelationskoefficient	0.026	- 0.023	- 0.010
		Utländska ägare röstandel	Korrelationsanalys	<i>Ej signifikant</i> (0.279)	<i>Ej signifikant</i> (0.994)
		Korrelationskoefficient	0.160	- 0.001	0.142
H9	Utländsk notering	T-test	<i>Ej signifikant</i> (0.422)	Signifikant (0.071)	<i>Ej signifikant</i> (0.749)

¹⁴ Inspirerad av Axelsson et. al. 2006

5.2.2 Hypotessammanställning

H₁: Lönsamma företag tenderar att redovisa mer information vad gäller

goodwill och immateriella tillgångar än företag som är mindre lönsamma.

✓ Hypotesen förkastas

H₂: Företag där företagsledningen inte har bonussystem kopplade till resultatet

tenderar till att redovisa mer information avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag som har det.

✓ Hypotesen förkastas

H₃: Företag med hög skuldsättningsgrad tenderar till att redovisa mer information

avseende goodwill och immateriella tillgångar än företag med låg skuldsättningsgrad.

✓ Hypotesen förkastas

H₄: Stora företag tenderar att redovisa mer information avseende goodwill och

immateriella tillgångar än mindre företag.

✓ Hypotesen förkastad

H₅: Företag i samma bransch tenderar att redovisa samma typ av information vad

gäller goodwill och immateriella tillgångar.

✓ Hypotesen förkastas

H₆: Företag med samma revisionsbolag tenderar att redovisa samma typ av information

vad gäller goodwill och immateriella tillgångar.

✓ Hypotesen förkastas

H₇: Företag med större ägarkoncentration tenderar att redovisa goodwill och de

immateriella tillgångarna mer omfattande än företag med en större ägarspridning.

✓ Hypotesen förkastas

H₈: De företag med stor del utländska ägare tenderar att redovisa goodwill och immateriella tillgångar i större utsträckning än de med mindre del utländska ägare.

✓ Hypotesen förkastas

H₉: Företag noterade på utländska börser tenderar att redovisa mer information vad gäller goodwill och immateriella tillgångar än företag som inte är noterade där.

✓ Hypotesen förkastas

5.3 Multipel linjär regression (multivariat analys)

För att komplettera den bivariat analysen gjorde vi en multivariat analys där vi undersökte olika oberoende variabler mot de beroende variablerna i form av multipel linjär regression. I vår studie ser vi ingen logik i att dela upp hypoteserna i de olika teorigrenarna (PAT och SOT) eftersom vi inte har hittat tillräckligt många samband i vår bivariata analys.

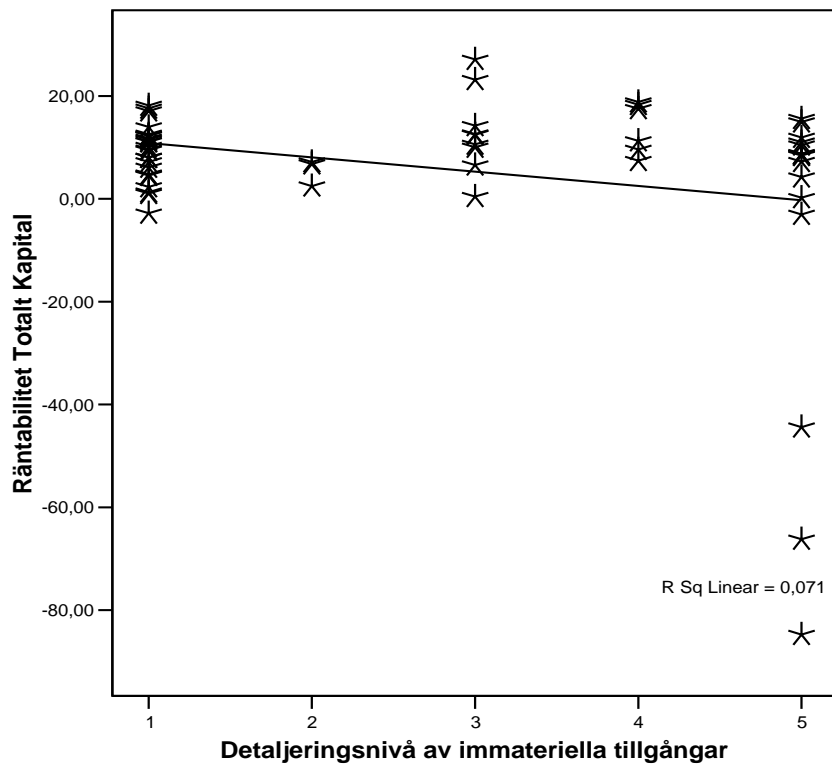
Uppdelningen av hypoteser i teorigrenar i liknande studier (Axelsson et. al. 2006) har gjorts med lyckade resultat tidigare, men vi anser eftersom våra analysresultat skiljer sig markant, att det inte är någon bra modell för oss. Den enda hypotesen som korrelerar med ”Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar” är storlek genom antal anställda med en korrelation på -0.204 (Korrelationen är signifikant på 0.10-nivå). I en multipel linjär regression har den ensamt en förklaringsgrad på 2,9 % (Justerat $R^2 = 0.029$).

I fallet av vår andra beroende variabel (detaljeringsnivå av immateriella tillgångar) vet vi att två oberoende variabler korrelerar. I den bivariata analysen upptäcktes antal anställda och räntabilitet på totalt kapital och korrelation av dem med ”detaljeringsnivå av immateriella tillgångar” återfinns i tabell 28 nedanför. Det ska dock observeras att det här är fallet när extremvärdena finns med i räntabilitet på totalt kapital. Tar vi bort extremvärdena försvinner också korrelationen och det är endast antalet anställda som korrelerar. Vi illustrerar nedan i graf 1 extremvärdena för att visa på deras inverkan i modellen.

Tabell 25 – Korrelation 1

	1.	2.	3.
1. Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	1.000		
2. Räntabilitet Totalt Kapital	-0.266*	1.000	
3. Anställda	-0.267*	0.083	1.000

* Korrelationen är signifikant på 0.05-nivå

Graf 1 – Punktgraf av Räntabilitet TK med extremvärden mot beroende 2

Tabell 26 – Multipel linjär regression 1

Beroende variabel: Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	Koefficient	Medelfel	Signifikans	Toleransvärde	VIF-värde
Konstant	3.064				
Räntabilitet TK	-0.023	0.012	0.055	0.991	1.009
Antal anställda	0.000	0.000	0.055	0.991	1,009
Förklaringsgrad	9,9 %				
F-värde	4.248				
Signifikans	0.019				

Den multipla linjära regressionen är signifikant med ett p-värd = 0.019. Räntabilitet på TK och antal anställda är också signifikanta med båda på ett p-värde = 0.055. Multikollinearitet mäts med två olika statistiska storheter, ”toleransvärde” och ”VIF-värde”. Inget av värdena visar på multikollinearitet med ett toleransvärde = 0.991 och VIF-värde = 1.009 för båda variablerna. Modellen visar på en förklaringsgrad av 9.9 % (Justerat $R^2 = 0.099$).

Eftersom extremvärdena spelar en stor roll i korrelationen i tabell 25 gör vi om räntabilitet på totalt kapital till en dummy variabel där lönsamma företag får värdet 1 och icke lönsamma värdet 0. Det här visar att räntabilitet på totalt kapital korrelerar med anställda. Se illustration i tabell 27.

Tabell 27 – Korrelation 2

	1.	2.	3.
1. Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	1.000		
2. Räntabilitet Totalt Kapital dummy	-0.264 *	1.000	
3. Anställda	-0.267 *	0.138	1.000

* Korrelationen är signifikant på 0.05-nivå

Tabell 28 – Multipel linjär regression 2

Beroende variabel: Detaljeringsnivå av immateriella tillgångar	Koefficient	Medelfel	Signifikans	Toleransvärde	VIF-värde
Konstant.	4.209				
Räntabilitet TK ”dummy”	-1.413	0.768	0.071	0.979	1.021
Antal anställda	0.000	0.000	0.068	0.979	1.021
Förklaringsgrad	9,2 %				
F-värde	4.002				
Signifikans	0.024				

Den multipla linjära regressionen är signifikant med ett p-värde på 0.024. Både räntabilitet på totalt kapital och anställda är signifikanta med ett p-värde på 0.071 samt 0.068. Ingen multikollinearitet visas då toleransvärdena ligger på 0.979 samt VIF-värde på 1.021 för båda variablerna. Modellens förklaringsgrad ligger på 9.2 % (se tabell 28).

”Andel identifierade immateriella tillgångar” har genom hela analysen visat sig vara ett dåligt mått som förklarande till hypoteserna. Inga signifikant samband har framstått och vi har valt att inte göra någon multipel linjär regression med den här variabeln. En av anledningarna till att vi gjorde tre kvantitativa beroende variabler var att det inte fanns någon färdig modell för hur man skulle mäta goodwill och immateriella tillgångar i form av redovisad information. För att minimera risken att vi skulle välja ett mått som var allt för olikt det som vi ville mäta skapade vi tre olika mått. Att något av måtten helt faller ifrån som i det här fallet hade vi i baktankarna.

5.4 Kapitelsammanfattning

Eftersom vår population ligger på 85 stycken företag som redovisat företagsförvärv krävs inget normalfördelningstest innan de statistiska testerna utförs. Första delen av analysen tyder på att cirka 55 % av företagen endast har 0-20 % identifierade immateriella tillgångar. Av de företag som redovisar immateriella tillgångar hade 57 % av dessa särredovisat tillgångarna helt eller delvis. Testerna som tillämpas i analysen är korrelationsanalys, T-test, Chi2-test, ANOVA-test och Kurskal Wallis. Genom att använda oss av dessa får vi fram statistiska underlag till att antingen förkasta eller behålla våra hypoteser. Vilket visade sig att alla hypoteser förkastas. Det finns en signifikant skillnad mellan storleken på företagen och hur man redovisar goodwill och immateriella tillgångar. Dock visar korrelationen på att det är ett motsatt samband jämfört med hypotesen. Avslutningsvis för att komplettera den bivariata analysen genomförs en multivariat analys i form av en multipel linjär regression. Analysen visar på signifikans mellan räntabilitet på totalt kapital och antal anställda. Förklaringsgraden för modellen ligger på 9,9 %. En multipel linjär regression genomfördes också efter att ha gjort om totalt kapital till en dummy variabel där lönsamma företag får värdet 1 och icke lönsamma företag värdet 0. Resultatet visade även här på ett signifikant samband där förklaringsgraden ligger på 9,2 %.

6 SLUTSATS

Kapitlet innehåller sammandrag av undersökningen. Därefter följer utvärdering av resultatet med innehåll av egna reflektioner. Kapitlet avslutas med olika förslag på fortsatt forskning.

6.1 Ett sammandrag av undersökningen

Den ökade uppmärksamheten av skillnaderna i extern redovisning har det senaste decenniet bidragit till imponerande försök att harmonisera redovisningen, inte minst från IASB med IFRS (Parker 2006). För de svenska bolagen har det inneburit stora förändringar i och med frångåendet från RRs regler och normer till IFRSs. De stora förändringarna som sker med nya regler i kombination av den osäkra värderingen av övervärde vid företagsförvärv gör det till ett intressant forskningsområde.

I vår undersökning har vi utgått från en deduktiv studie. Med hjälp av två inarbetade teorier (positiv redovisningsteori och systemorienterad teori) samt ett inarbetat forskningsområde (informationsavslöjande i finansiella rapporter) försöker vi förklara vilka faktorer som påverkar företagets redovisningsval av övervärde vid företagsförvärv. De beroende variablerna är skapade i en skala som vi tagit fram för möjliggöra statistiska tester mot de oberoende variablerna. Hur man mäter redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar är den kritiska punkten i undersökningen och den som är minst understödd av andras teorier och forskning. Förklaringen att de inte är understödda av tidigare forskning och andras teori ligger i frånsaknaden av sådan.

De statistiska testerna är gjorda för att hitta signifikanta samband eller skillnader mellan de beroende och oberoende variablerna. Den bästa modellen är förklaringen i företagets detaljering av immateriella tillgångar som påverkas negativt av antal anställda och räntabiliteten på totalt kapital. Ur de signifikanta negativa sambanden kan man anta att desto fler anställda företaget har och ju högre räntabiliteten är desto mindre redovisar företagen i praktiken.

6.2 Utvärdering av resultatet

Den finansiella redovisningen och de som framställer och granskar den försöker desperat hinna med den snabba utvecklingen som sker inom redovisningsområdet idag (Sutton, 2000). Det nya IFRS-regelverket har inte minst bidragit till stora förändringar. Det som kan konstateras ur våra observationer är att företagen inte redovisar sina förvärv på samma sätt i de första årsredovisningarna som har IFRS som ett tvingande regelverk. Över hälften (55%) av företagen har inte identifierat någon eller en låg andel (0% - 20%) immateriella tillgångar av det övervärde som uppstod vid företagsförvärv. En förklaring till det här kan tänkas vara att det råder osäkerhet om hur man ska hantera de nya reglerna. Kanske kommer vi se en ökad trend av identifiering i immateriella tillgångar efter ett par år av inarbetning av de nya reglerna.

IFRS 3 (International Accounting Standard Board, 2006b s. 293, p 66);

”An acquirer shall disclose information that enables users of its financial statements to evaluate the nature and financial effect of business combinations that were effected”

Beskrivningen om ”disclosure” i IFRS 3 lämnar mycket utrymme för tolkning och egen bedömning. Reglerna stäcker sig från punkt 66 till punkt 77 och behandlar vilken information som ska tillhandahållas vid ett företagsförvärv. Tillgångar och skulder i det förvärvade företaget ska redovisas enligt punkt 67, och om det inte är ”opraktiskt” det bokförda värdet innan företaget förvärvades för var och en av de posterna. Om goodwill sägs det att varje immateriell tillgång som inte har separerats ur goodwill ska ha en beskrivning och en förklaring till varför värdet inte kunde uppmätas tillförlitligt.

Nobes (2006) skriver att information bör vara så komplett som möjligt men att man ska ha i tankarna att fördelarna ska överväga kostnaderna. I närmare hälften (43 %) av våra undersökta företag redovisar de immateriella tillgångarna i en gemensam post. Vi hävdar att om de immateriella tillgångarna uppfyllt kraven i IAS 38 för identifiering så borde det gå att beskriva vad de innehåller och särredovisa dem utan större kostnader. En förklaring till det här beteendet kan vara att företagen gör på samma sätt som de gjort innan implementeringen av IFRS, enligt en föråldrad god redovisningssed. I den här teorin ligger att en ny redovisningssed inte har hunnit utvecklas som bättre passar ihop med de nya reglerna. Det här antagandet stämmer överens med att en grupp, så som t.ex. redovisningsansvariga eller

revisorer, utgår ifrån inarbetade rutiner för att minska beslut och spänningar som leder till tidsbesparing och lägre kostnader (Perren & Grant, 2000).

Räntabilitet på totalt kapital visade sig i vår undersökning ha en viss inverkan på detaljeringen av immateriella tillgångar. Den hade dock en motsatt riktning än vad teorin beskrev för oss. I vår analys framkom att företag med lägre lönsamhet redovisade mer av de förvärvade immateriella tillgångarna. Den första förklaringen till det här verkade vara att där fanns tre extremvärden som förvred resultatet. Men det här visade sig inte var helt sant eftersom tester där företagen delades in i lönsamma respektive olönsamma påvisade signifikanta skillnader där de olönsamma företagen hade ett högre medelvärde än de lönsamma. Ytterligare företeelser som stöder det nya antagandet var att de tre extremvärdena som hade stora negativa räntabilitet alla låg på högsta detaljeringsnivån (5) på skalan. En möjlig förklaring till att de med stor negativ räntabilitet skulle redovisa mer skulle kunna ligga i antagandet att agenten vill redovisa fullt ut för att demonstrera att man inte agerar på ett sätt som skadar principalen (Deegan & Unerman 2006).

I de företag där det går dåligt kan man tänka sig att kraven på ”ansvarighet¹⁵” är högre. Gray et. al. (1996 s.38) beskriver ansvarighet:

”The duty to provide an account (by no means necessarily a financial account) or reckoning of those actions for which one is held responsible.”

Årsredovisningen kan ses som en mekanism för att förmedla ansvarighet där agenten är redovisningsskyldig gentemot principalen. Genom att förmedla utökad information i årsredovisningen visar agenten att förvärvet är motiverat (Grey et. al. 1996). I ett företag där det redan går bra behöver inte principalen den här extra informationen eftersom agenten redan uppfyller principalens krav.

Det undersökta året 2005 var även ett väldigt bra börsår, Odin Fonder (2005 s. 5) beskriver:

”Utvecklingen på de nordiska marknaderna var stark under 2005, tack vare en solid ekonomisk tillväxt och en god resultatutveckling i företagen ... under 2005 förbättrades de europeiska börsbolagens resultat med cirka 22 procent”.

Högkonjunkturen kan ha en inverkan på våra resultat vilket skulle kunna förklara varför teorin inte stämmer. Men att informationen ökar när företagen ”går bra” (Holland 2005) verkar inte

¹⁵ Cassel (2000) översätter accountability till ansvarighet varför vi har valt att använda det.

stämman i ett flertal av våra fall eftersom vårt t-test av lönsamma respektive olönsamma visade sig ha en motsatt signifikant förklaring.

Storlekshypotesen visade sig i våra test som en annan direkt motsägelse till den positiva redovisningsteorin. Antalet anställda korrelerade signifikant negativt med både ”Redovisningens detaljeringsnivå av goodwill och immateriella tillgångar” och ”detaljeringen av immateriella tillgångar”. Positiv redovisningsteori antar att personer agerar i eget intresse (Deegan & Unerman, 2006). Axelsson, Broberg och Schéle (2006) visade genom positiv redovisningsteori att ca 10 % av nedskrivningarna kunde bero på eget intresse. När det gäller goodwill och immateriella tillgångar så finns där inte samma starka samband mellan eget intresse och hur man redovisar övervärdet. Övervärdet i sig bildar en tillgång för företaget oavsett hur de väljer att redovisa det. Lönsamhet (utgår från lönsamma eller olönsamma) tillsammans med storleken (mätt i antal anställda) har en förklarings grad på 9,2 % av detaljeringen av immateriella tillgångar mätt i en multipel analys. Påverkan är negativ vilket innebär att de olönsamma och mindre företagen redovisar mer information än de större och lönsamma företagen. Det här är raka motsatsen av vad PAT beskriver. Kanske bör man söka förklaringen i den socialorienterade teorin och då framförallt intressentteorin snarare än PAT. Information är ett starkt element som kan användas av organisationen för att få intressenternas förtroende (Grey et. al. 1996). Aktieägare ”stakeholder” ses i det här sammanhanget som ett vidare begrepp som kan innefatta banker, staten, media, anställda, aktieinvestorer osv. För olönsamma företag verkar det relevant att legitimera sin ”för tillfället” olönsamma verksamhet för att bland annat få in kapital för fortlevnad. Deegan och Unerman (2006 s. 291) beskriver;

”Stakeholder theory of the ‘managerial’ variety does not directly provide prescription about what information should be disclosed other than indicating that the provision of information, including information within an annual report, can, if thoughtfully considered, be useful to the continued operation of a business entity”. Utökad information om ett företagsförvärv skulle kunna bli en fördel för företaget.

Det uppstod även en svag skillnad bland revisionsbolagen. Analysen visar oss att det kan vara så att företag som anlitar Deloitte redovisar mer information om goodwill och immateriella tillgångar än företag som anlitar KPMG. De andra företagen skilde sig dock inte signifikant. En förklaring till att de företag som anlitar Deloitte skiljer sig kan vara att det var för få observationer med dem. Det kan också vara så att där finns en skillnad på svenska Deloitte,

vilket i så fall skulle stämma överens med Axelssons et. al (2006) resultat där Deloitte klienter skilde sig från övriga revisionsbolags klienter genom att göra lägre nedskrivningar. Observera att vi bara noterar att Deloitte möjligtvis skiljer sig, fler undersökningar måste genomföras innan det kan styrkas.

Bland branscherna uppstod en svag signifikant skillnad mellan ”Industrivaror och tjänster” och ”Hälsovård”. Hälsovård redovisade i medel en något högre detaljering av de immateriella tillgångarna. Att hälsovård sticker ut kan vara på grund av att de immateriella tillgångarna är en viktig tillgång i den här branschen. Det vi observerade i vår undersökning var att de läkemedelsföretag som ingick i hälsovårdsbranschen redovisade forskningsprogram och i vilken fas de var i. Varför hälsovårdsbranschen inte är mer förklarande kan vara att det är en för grov branschindelning. Även företag som t.ex. tillverkar kosttillskott och liknande ingår i den här kategorin. Resultaten är således inte tillräckligt starka för att göra något säkrare antagande. Även här behövs fler undersökningar genomföras.

Sammantaget visade sig vår teoretiska referensram i många avseende inte hållas samman på ett önskvärt sätt. Vissa förklaringar till den dåliga enigheten är förklarade i det här kapitlet. Vad som orsakar övervärde och hur det ska redovisas är komplicerat och kommer förmodligen att vara ett fortsatt ämne för diskussion ett bra tag framöver. Att beskriva tillgångar som bara finns på papper är i hög grad utsatt för subjektiv bedömning och man kommer nog aldrig helt att kunna frånga det.

”If this business were to be split up, I would be glad to take the brands, trademarks and goodwill, and you could have all the bricks and mortar, and I would fare better than you” (Marquette citeras av Cravens & Guilding 2001, s. 198)

Nedan redogörs på vilka alternativa sätta som man skulle kunna lägga upp den fortsatta forskningen inom området.

6.3 Förslag på fortsatt forskning

Då 2005 var ett bra börsår kan det här ha påverkat vår undersökning. Vi anser det rimligt att anta att företag agerar på olika sätt beroende på om det är hög- eller lågkonjunktur. Vi har i vår undersökning fått indikationer på att mindre eller olönsamma företag tenderar att redovisa goodwill och immateriella tillgångar mer omfattande än större eller lönsamma företag. Det skulle vara intressant att undersöka hur det här visar sig i en lågkonjunktur där fler företag råder risk för att vara olönsamma.

Eftersom IFRS började tillämpas den första januari 2005 är det fortfarande ett väldigt nytt område. Vi har varit begränsade till att endast undersöka årsredovisningar från ett år. En studie efter ett par år vore därför intressant för att se hur redovisningen utvecklats och om där uppstår en ny god redovisningssed som blir genomgående i företagen.

En studie där man jämför ett par år tillbaka vore även intressant för att se om tillämpningen av IFRS skiljer sig från tidigare använda normer. Undersökningen skulle kunna kopplas samman med effektivmarknadshypotes som påstår att aktien reagerar på ny redovisad information. En analys av aktiens reaktion i samband med övergången till redovisning enligt IFRS nya regler vore ett intressant sätt att utföra studien på.

Vi har i vår undersökning arbetat på ett deduktivt arbetssätt. Analysen visade att vi inte hittade några direkta faktorer utifrån teorin som påverkar redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar. En induktiv studie där man utgår i empirin skulle kunna bidra till att man identifierade andra faktorer som bättre skulle kunna beskriva hur företagen väljer att redovisa sina immateriella tillgångar.

En surveyundersökning som vänder sig till revisorer, analytiker eller andra liknande grupper är ett annat intressant förslag. Den allmänna uppfattningen från dessa professionella grupper om syftet med IFRS har uppnåtts vore intresseväckande. Har redovisningen blivit mer öppen och jämförbar företag och länder emellan genom användningen av IFRS?

7 Referenslista

- Artsberg, K. (2005). *Redovisningsteori – Policy och Praxis*. (2:a upplagan), Elanders Berlings, Malmö
- Ashbaugh, H. (2001). ‘Non-US Firms’ Accounting Standard Choices’, “Journal of Accounting and Public Policy”, Vol. 20, ss. 129–153
- Axelsson, M., Broberg, P. & Schéle, C. (2005). *Nedskrivningar för en rättvisande bild eller i Eget intresse*, Högskolan Kristianstad.
- Bailey, W., Karolyi, A. & Salva, C. (2006). ‘The economic consequences of increased disclosure: Evidence from international cross-listings’, *Journal of financial economics*, Vol. 81, ss.175–213.
- BAS Nyckeltal (2006). *För bättre analys och effektivare ekonomistyrning* (uppl. 3:1). Norstedts Juridik AB, Stockholm
- Brandes P., Hadani M. & Goranova M. (2005). ‘Stock options expensing: An examination of agency and institutional theory explanations’, *Journal of Business Research*, Vol. 59, ss. 595–603
- Broberg, P. (2006). *Vad förklarar variationer i frivillig information?*, Högskolan Kristianstad
- Buisman, J. & Gilmour, G. (2006). *Comparative International Accounting* (9:e uppl.), Prentice Hall, Essex, Kapitel 20
- Carpenter, V., L. & Feroz, E., H. (2001) ‘Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state governments decisions to adopt generally accepted accounting principles’ *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 26, ss. 565–596
- Cassel, F. (2000). *Behovet av kommunal externrevision*. SNS Förlag, Stockholm
- Choi, F., D., S. & Meek, G., K. (2005). *International accounting* (5:e uppl.). Upper Saddle River, Prentice Hall, NJ
- Christensen, L., Engdahl, N., Carlsson, C. & Haglund, L. (2001). *Marknadsundersökning – en handbok* (2:a uppl.), Studentlitteratur, Lund
- Collin, S.-O., Tagesson, T., Andersson, A., Cato, J., Hansson, K. (2005). *Explaining the choice of accounting standards in municipal corporations: Reconciling positive accounting theory and institutional theory*, Kristianstad
- Cravens, K., S. & Chris, Guilding, C. (2001). ‘Brand value accounting: an international comparison of perceived managerial implications’, *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, Vol. 10, ss. 197–221

- Deloitte (2006). 'China's New Accounting Standards' [Online] (access datum 7 December) Tillgänglig på <URL:<http://www.iasplus.com/dttpubs/0607prcifrseenglish.pdf>>.
- Deloitte (2005a). 'En guide till IFRS3; Nya internationella regler för redovisning av företagsförvärv' [Online] (access datum 11 Januari) Tillgänglig på <URL:http://news.deloitte.se/material/Guide_IFRS3.pdf>.
- Deloitte (2005b). 'IFRSs and US GAAP – A pocket comparison' [Online] (access datum 7 december) Tillgänglig på <URL:<http://www.iasplus.com/dttpubs/0509ifrsus.pdf>>.
- Deloitte (2004). 'Business Combination' [Online] (access datum 7 december) Tillgänglig på <URL:<http://www.iasplus.com/dttpubs/ifrs3.pdf>>
- Deegan C., Unerman J., (2006). *Financial Accounting Theory*, Maidenhead : Mc Graw-Hill Education, Europe
- Dillard, J., F., Rigsby, J., T. & Goodman, C. (2004). 'The making and remaking of organization context', *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 17, Nr. 4, ss. 506–542.
- DiMaggio, P., J. & Powell, W., W. (1983). 'The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields', *American Sociological Review*, Vol. 48, ss. 146–60.
- Ernst & Young, (2004). 'Guide till IFRS 3' [Online] (access datum 23 November) Tillgänglig på <URL:[http://www.ey.com/global/download.nsf/Sweden/GuideIFRS3/\\$file/GuideIFRS3.pdf](http://www.ey.com/global/download.nsf/Sweden/GuideIFRS3/$file/GuideIFRS3.pdf)>.
- Ernst & Young (2005). 'Värdering av immateriella tillgångar', *Presentation för SPIF*, 4 April, Sverige
- FAR (2005). *Revision en praktisk beskrivning*, FAR Förlag AB, Stockholm
- FASB (2000). *Business reporting research project, first draft, Steering committee report*, FASB, Norwalk, CT
- Gauffin B., Nilsson S.-A., (2006) 'Rörelseförvärv enligt IFRS3', *Balans*, Nr. 8-9, ss. 40–42
- Gray R., Owen D. & Adams C. (1996). *Accounting and Accountability: Changes and challenges in corporate social and environmental reporting*, Prentice-Hall, London
- Gray S., J., Meek G., K. & Roberts C., B. (1995). 'Factors Influencing Voluntary Annual Report Disclosures by U.S., U.K. and Continental European Multinational Corporations', *Journal of International Business Studies*, Vol. 26, ss. 43–68.
- Healy, P., M. & Palepu, K., G. (2001). 'Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of empirical disclosure literature', *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 31, ss. 405–440.

- Healy P. (1985). 'The effect of bonus schemes on accounting decisions' *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 7, ss 85–107.
- Holland, J. (2005). 'A grounded theory of corporate disclosure', *Accounting and business Research*, Vol. 35. Nr. 3, ss. 249–267.
- IAS Plus (2006a). 'Comparisons of IFRSs to national and regional GAAPs' [Online] (access datum 7 December) Tillgänglig på <URL: <http://www.iasplus.com/country/compare.htm>>
- IAS Plus (2006b). 'IAS 36' [Online] (Access datum 11 december) Tillgänglig på <URL:<http://www.iasplus.com/standard/ias36.htm>>
- Iatridis G. (Forth coming). 'Accounting disclosure and firms' financial attributes: Evidence from the UK stock market', *International review of financial analysis journal*,
- Inanga, E., L. & Schneider, W., B. (2005). 'The failure of accounting research to improve accounting practice: a problem of theory and lack of communication' *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 16, ss. 227–248
- Inchausti, B., G. (1997). 'The influence of company characteristics and accounting regulation on information disclosed by Spanish firms' *The European Accounting Reveiw*, Vol. 6, Nr.1, ss. 45-68
- International Accounting Standard Board 'About IASB' [Online] (Access datum 23 November 2006a) Tillgänglig på <URL: <http://www.iasb.org/About+Us/About+IASB/About+IASB.htm>>
- International Accounting Standards Board, (2006b). *International Financial Reporting Standards including International Accounting Standards and Interpretations as at 1 January 2006*, International Accounting Standards Board, London
- Jönsson, S. (1985). *Eliten och normerna*, Doxa, Lund
- Karolyi, A. (1998) 'Why do companies list shares abroad?: A survey of the evidence and its managerial implications', *Financial markets, Institutions & Instruments*, Vol.7, Nr.1
- Körner, S. & Wahlgren, L. (1996). *Praktiskt Statistik (2:a upplagan)*, Studentlitteratur, Lund
- Lagerström, B. & Nicander C. (2006). 'Har börsbolag som köpt en rörelse också köpt regelverket i IFRS3?', *Balans*, Nr. 6-7, ss.33–34
- Lang, M., Lins, K., Miller, D. (2003). 'ADRs, analysts, and accuracy: does cross listing in the US improve a firms information environment and increase market value?', *Journal of Accounting Research*, Vol. 41, ss. 317–346.

- MSCI, Barra. (2005) Global Industry Classification Standard (GISC) [Online] (Access datum 11 Januari 2007) Tillgänglig på <URL:
<http://www.msclub.com/resources/pdfs/GICSFactSheet.pdf>>
- Ministry of Economy, Trade and Industry (2004). *Report on the Internationalization of Business Accounting in Japan*, Japan
- Nilsson, H., Isaksson, A. & Martikainen, T. (2002). *Företagsvärdering med fundamental analys*. Studentlitteratur, Lund.
- Nobes, C. (2006) *International Accounting* (9:e uppl.), Prentice Hall, Essex, Kapitel 4
- Nobes, C. & Parker, R. (2006). *Comparative International Accounting* (9:e uppl.), Prentice hall, Essex
- Oanda Converter, (Access datum 15 december 2006) Tillgänglig från
<www.oanda.com/convert/fxhistory?lang=se>
- Odin Fonder, Årsrapport 2005. Odin förvaltning AS, Oslo.
- Parker R. (2006). *Comparative International Accounting* (9:e uppl.), Prentice Hall, Essex, Kapitel 1.
- Perren, L. & Grant, P. (2000). 'The evolution of management accounting routines in small business: a social construction perspective' *Management Accounting Research*, Vol. 11, ss. 391–411
- Roberts, R., W. & Kurtenbach, J., M. (1998). 'State regulation and professional accounting educational reforms: An empirical test of regulatory capture theory', *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 17, ss.209–226
- Rodrigues, L., L. & Craig, R. (Forth coming). 'Assessing international accounting harmonization using Hegelian dialectic, isomorphism and Foucault', *Critical Perspective on Accounting*,
- Sánchez Ballesta J., P. & García-Meca E. (2005). 'Audit qualifications and corporate governance in Spanish listed firms', *Managerial Auditing Journal*, Vol. 20, Nr. 7, ss. 725–738
- Saunders, M., Lewis, P., Thornhill, A. (2006). *Research methods for business students* (4:e uppl), Financial Times Pitman Publishing, London
- Scott, W., R. (2003). *Financial Accounting Theory* (3:e uppl), Prentice Hall, Toronto
- Smith, D. (2006). *Redovisningens språk* (3ed uppl), Studentlitteratur, Lund
- Street, D., L. & Gray, S., J. (2002). 'Factors influencing the extent of corporate compliance with International Accounting Standards: summary of a research monograph', *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, Vol. 11, ss. 51–76

- Sutton, S., G. (2000). 'The changing face of Accounting in an information technology dominated world', *International Journal of Accounting Information Systems*, Vol. 1 , ss. 1–8
- Tagesson, T., Dahlgren, M., Gamlén, M. & Håkansson, M. (2005). Swedish Financial Managers' Attitudes towards the Implementation of the IASB's Standards- The Relationship between Attitudes towards Harmonisation and the Internationalisation of the Corporation, *Financial Reporting Regulation and Governance*, 4:2
- Tornwall, M., (1998). 'Dålig redovisning i branschen', *Computer Sweden*, nr. 11, s. 23
- Unerman J., Bennet M. (2004) 'Increased stakeholder dialogue and the internet: towards greater corporate accountability or reinforcing capitalist hegemony ' *Accounting, Organization and Society*, Vol. 29, ss. 685–707.
- Verrecchia R., E. (2001). 'Essay on disclosure', *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 32, ss. 97–180
- Ward, R., & Perrier, R. (1998). 'Brand valuation: the times are a changing', *The Journal of Brand Management*, Vol. 5, Nr. 4 , ss. 283–289
- Watts R., L. & Zimmerman J., L. (1990). 'Positive Accounting Theory: A Ten Year Perspective', *The Accounting Review*, Vol. 65, Nr 1, ss. 131–156
- Watts, R., L. & Zimmerman, J., L. (1986) *Positive Accounting Theory*, Englewood Cliffs, Prentice-Hall Inc, New Jersey.
- Watts, R., L. & Zimmerman, J., L. (1980). 'On the irrelevance of replacement cost disclosures for security prices', *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 2, Nr 2, ss. 95–106
- Watts, R., L. & Zimmerman, J., L. (1978). 'Towards a Positive Theory of the Determination of Accounting Standards', *The Accounting Review*, Vol. III, Nr. 1, ss. 112–134

Bilaga 1 – Checklista

Företag											
1. Bransch	N/A										
	1=Energi	3=Industrivaror och -tjänster	5=Dagligvaror	7=Finans och fastig.	9=Telekomoperatörer						
	2=Material	4=Sällanköpsvara och -tjänster	6=Hälsovård	8=Informationsteknik	10=Kraftförsörjning						
2. Revisionsbyrå	N/A										
	1=ÖPwC	2=KPMG	3=Ernst & Young	4=Deloitte	5=Övriga	6=Egen Kombination					
3. Bonus						0=Har inte resultatbaserad bonus	1=Har resultatbaserad bonus				
4. Lönsamhet											
Totalt Kapital:						tkr					
Eget Kapital:						tkr					
Resultat före skatt:						tkr					
Finansiella kostnader:						tkr					
Räntabilitet på EK	#####					%					
Räntabilitet på TK	#####					%					
5. Storlek											
Omsättning						tkr					
Balansomslutning						0,0 tkr					
Antal anställda						st					
6. Börsnotering											
Antal utländska noteringar											
Börsnotering											
7. Ägarstruktur											
Stora aktieägares röstlängd						%					
Små aktieägares röstlängd						%					
"="						0 %					
Stora aktieägares del av aktierna						%					
Små aktieägares del av aktierna						%					
"="						0 %					

Andel utländsk ägare %
Röstlängd utländska %

8. **Skuldsättningsgrad** ggr

Minoritetsintresse tkr

Avsättningar tkr

Långfristiga skulder tkr

Kortfristiga skulder tkr

8. **Goodwill** tkr

9. **Immateriella tillgångar**

		tkr
		tkr
		tkr
		tkr
		tkr
		tkr
		tkr
		tkr
		tkr
		tkr
		tkr
Summa Imm. Tillg.	<input type="text" value="0,0"/>	trk

10. **Materiella tillg.** tkr

11. **Finansiella tillg.** tkr

12. **Summa förvärv** tkr